

ლიტერატურული განცემი

№48 22 აპრილი - 5 მაისი 2011

გამოდის ორ კვირაში ერთხელ, პარასკეობით

ფასი 50 თათრი

ვაჟა ხორნაული
გედნივრეპა

IV-V

თამაზ ყურაშვილი:
„გდიდარი
ბიბლიოთეკა და
მისი ათვისება არ
არის საკმარისი
იმისთვის, რომ
ნოვატორი
გაცდე...“

XIII

ერთგულება და მონატრება
მზესთან ერთად ფუსტუსებენ
სიყვარულის კარ-მიდამოში.

ტკივილი — ლურსმანი უცვეთელი
და დარდი — ჩაქუჩი,
ბედისწერის მარჯვენას შეზრდილი.

სასწაულივით ახსოვს დედამიწას
პირველი წყაროს დაბადებით
განცდილი ტკივილი...

გ ე დ ნ ი ვ ე ბ ა
ქალის თვალებში ჯერ ცა გამოჩნდა,
მერე — უცნაური წათება
და ბოლოს — ცრემლი...

რა ქანა კედელმა — მის ერთ მხარეს
მღერის ვილაცა,
მეორე მხარეს კი ვილაცა ტირის.

წინაპრის სევდიანი თვალებით
გიყურებს ფარი,
მუხუმში დაბერებული,
მახვილთა ნაპერნებით
გაბრწყინებულ ცას დანატრებული.

როგორც მზის სხივის გამონასკვა,
როგორც ჰაერზე ფიფქის მიჭედება, —
წარმოუდგენელია სიცოცხლე უშენოდ.

მხოლოდ ბაგებმა იციან,
რა მანძილია კერტებს შორის,
რა აღმართ-დაღმართები...

შვილი ძალიან, ძალიან იგვიანებს
და ლამის სიხარულით ატირდეს
დედა იმ ქვეყანაში...

გაზაფხულის სითბო-სინათლეში
ხარობენ ფრინველები,
როგორც ხმოვნები
სიყვარულის საგალობელი.

სიზმარში საკუთარი ჩრდილი მოუბრუნდა
და გაულინება...
სად უნია ცოდვამ ცხადისამ!

სათვალეს უფლება აქვს,
სახეზე დაგვასკუბდეს,
ცხვირის ჰორიზონტი გაგვიწითლოს
და ყურებზე ჩამოგვეკიდოს.

გულიდან სიტყვა გამოვიდა,
ღრუბლიდან — მნათობი...
როგორ დაამშვენეს ერთმანეთი,
ცამ როგორ გაიხარა!

გაუბრაზდები და შეკრთება,
როგორც წაკადული,
ღრუბლის ჩრდილმა რომ გადაუარა.

უცნობმა მხედარმა ჩაიკროლა,
ცოლმა გახედა, საკინძე გაისწორა,
ქმარმა შეამჩნია
და თითქოს დანის პირი შეეხო გულზე.

ზოგჯერ ისე ვეწვდებით ერთმანეთს,
როგორც გაწყვეტილი სიმის წაწილები.
მერე ღმერთის თითებს მივენდობით
და ახალი იძილება...

და უცებ: თვეითმფრინავი,
როგორც ცის ერთი წაპირიდან
მეორისკენ ნასროლი ქვა.

დიდი ხანია, არ გამოჩენილა,
მაგრამ მისი სითბო აქაა —
საათის და მზის გამოხედვაში,
ზამთრის სიჩუმეში,
გაზაფხულის ღრუბლების ჩრდილში.

ვაჟა ხორნაული

ზედმეტი სიტყვები —
საენერგია და მიწა მიწა
და ვარდი ვარდი ვარდი.

დედის გული სამოთხის პირმზითია
და შვილის სიყვარული —
ამ პირმზითის სითბო და სურნელი.

აქა-იქ ბაღები ამონათდა
და ქალაქი ოდნავ დამშევიდდა,
როგორც ავადმყოფი,
ჭრილობებზე მაღამოდადებული.

სინათლე თვალებზე გეამბორა,
ბალახმა სანთლები აგინორ,
ცამ გულზე გაბეჭრა
მირნი ვარსკვლავების.

ბარტყებს თავისი ჩრდილი დაახურა,
სითბოს სარწულიანი,
და საზრდოს მოსატანად გაფრინდა.

ლმერთმა გულში
ჩაიკრა პოეტი
და ახალი სარკმელი
გაიხსნა სივრცეში.

ღრუბლები — ღმერთის ბარათები,
ბრძენება ერთის წაკითხვა
სიცოცხლის ბოლომდე...

ღვთისმშობელი — მშვენიერი
და ხალისინი,
როგორც გაზაფხულის
პირველი დილა.

ყვავილზე ლამაზად
მხოლოდ ლექსი
თუ დაიბადება.

და არც დარდი გაკლია —
და ვარდული ეკლესის
ზარივით მიმე...

ნასახლარიდან (რომელიც აღარა ჩანს)
სასაფლაოსაკენ
(რომელიც ასევე წაშლილია)
მიდან აჩრდილები და ღმერთმა იცის,
დაბრუნდებიან თუ აღარა...

მონატრებული ქარებისაგან
ოკენე როცა აღელდება,
მწერვალებს უცხო წათელი გადაუვლის.

ფუტკარი — თაფლის,
პოეტი — ხელნანერის
მეომარი მახვილის ფერია.

მხოლოდ საკუთარ ჩრდილს
და პატულებებს ზემოდან...

წიგნაკი — ჯიბის მუზეუმი
მისამართების
დაბადება და გარდაცვალება.

ბედნიერებაც ასეა ზოგჯერ —
გაუვალ ტყები რომ მიდინარ
და წყაროს წააწყდები.

სიკვდილმა სავალი გაუწმინდა
და მწერებაზე ავიდა სიცოცხლე
უკვდავების ყვავილის ასათებად.

თავდავიწყების სინათლეში
უჩინარდებიან გულები,
როგორც ვარსკვლავები
დღის დაბადებისას...

ვინაა, გულში რომ აგიტირდა,
თვალები ასე
ვისმა სევდამ გაგილამაზა?

წყაროს ირგვლივ
ჩამომსხდარ მგზავრებს
გაგონებენ საათის ციფრები.

ცისა და დედამიწის
სიჩუმე გაგრძნობინებს,
რომ უფალს უყვარსა.

ოჯახი — წიგნია,
მამა — ყდები და თავფურცელი,
დედა — სითბო ყოველი გვერდისა.

გ ე ც
ამოსვლა — ღმერთის ერთგულება,
ჩასვლა — ლოცვა სიცოცხლისათვის.

ც ე ლ ი
წაქცეულ სიმწვანეს
სცვივა ყვავილები
და ერთმანეთის ჭრილობები
სტკივათ ჰაერსა და სინათლეს.

ქალს პურისა და ყვავილების
სურნელი შემოჰყვა,
ხოლო კაცს — მინისა და რკინისა.

ძველისძველი მეზობლები —
დარდი და სიხარული —
ერთმანეთზე ლამაზი ცელებით
ახალი სათიბისკენ მიდიან.

ღმერთის ფიქრი —
ფრთხად გამოსხმული
და თვალების ფერად ქვეული.

ფიქრი სადღაც სივრცეში შეჩერდა
(თითქოს გზა აებნაო)
და შენი ფიქრი წამოენია
და ერთად განაგრძეს სავალი.

ჯერ რა ლამაზად დაიბადნენ
და ახლა რა ლამაზად ქრებიან
ბეხრის სითბო და ჩვენი საუბარი.

სიტყვებს ისე ალაგებ,
როგორც ღმერთი ყვავილებს
ბილიკის გასწვრივ...

ძველისძველი წიგნიდან ახალში
გადაიტანება ხმელი ყვავილი
და გადასვენება გაგახსენდა
პოეტის...

მზე ზღვის იქით,
ზღვის აქეთ მე,
თენების სიჩუმე და მუსიკა,
ტალების ქორწილი.

სიკვდილი ყველას ერთხელა კლავს,
ხოლო მეორედ დაბადებულს
ახალი სივრცისაკენ ულოცვას გზას.

ქმარმა საათიდან
მზერა გზაზე გადაიტანა
და იგრძნო ცოლშია —
იმ გზის ბოლოს სხვა ქალი ხარობდა.

უდაბნოს ფილიალი —
წიგნი, რომელშიაც
ერთი ლექსიც არაა სიყვარულზე.

ყოველ წაბიჯზე „როგორა ხარ?“
წუთუ ერთმანეთის სახეებზე
ვერაფერს ვკითხულობთ?!

გაილია, დაპატარავდა ზვავი —
თითქოს თეთრი ზურგჩანთაა,
ზამთარს რომ დაავიწყდა წასვლისას.

და ლექსი იბადება,
როგორც ხეზე ყვავილი,
როგორც ცაზე ვარსკვლავი,
როგორც კელაპტარი შანდალზე.

ამალება და ზიარება
გაზაფხულისა —
სიმწვანე ცის წაპირებს ეხება.

ყანნმა როგორლაც გაიხსენა,
რომ შვილისვილია ქვევრისა
და მერე ამაოდ მიტვრა თავი,
თუ რომელ თაობას ეკუთვნიან
პატარა სასმისები...

ხატების წინ დახარა თავი
და წელში მოიხარა,
ვით წიავგადავლილი ყვავილი.

კა ყ მ ა

ადვილად ვერ იპოვი —
როგორც შამპში
დაკარგულ მარგალიტს.

ხ ე ც ი

მეხისგან წაქცეული — შეწირული,
ცულით მოჭრილი — განწირული.

ჩემი კითხვა მოვიდა შენთან
და, როცა დამიბრუნდა,
გვერდით ედგა ძახილის ნიშანი.

ბზარი
ჩუქურთმასთან გაჩერდა,
გადარჩია ტაძარი...

მონატრების დღეები ერთმანეთს
ისე უხდებიან,
როგორც აყვავებული ხეები.

ს ი ყ ვ ა რ უ

აივნოს გაღურები

ემიგრანტ მეგობრებს

როცა ვწნდებოდით,
ანუ როცა ვიჩეკებოდით,
ჩვენს შეიფეხ გარსზე
ქარს მოუხვდა ძლიერად ტოტი,
და ასე სწრაფად, ფართხაფურთხით გამოგვასახლეს
ჩათეთქვილ ფრთხით, სამუდამოდ სარემონტოთ.

შორს ვერ მივდივართ —
გული ლამის ყურებში გასკდეს,
როდესაც ღრუბლის ლიანდაგი
ციდან აუხვევს,
ჩვენი კანკალი ზოგს ჰგონია სიმაღლის ელდა —
ჩვენ აივნების ფითრი გვაწუხებს...

არ ვხედავთ სიზმრებს,
ესე იგი არაფერს ვიკლებთ
და რაც თენდება მზეზე ადრე —
ჩვენი თვალია,
დიდი ქალაქის ნამცეცებით ძალ-ღონეს ვიკრებთ
და ქალაქებიც, ნამცეცებიც — ტკბილი მწარეა.

ჩვენ მივაცილებთ ჩილებს ბაღში,
დიდებს — სკოლაში,
ვსხვდვართ ქვებთანაც და საფლავებს
კარტივით ვიყოფთ,
და თხელი ფრთხებით უწნავთ იმათოვის
ჰაერის გვირგვინს,
ვინც თამაშობს — „არ ვიყოთ — ვიყოთ“.

მხოლოდ ხანდახან,
როცა სხვები სადმე მიდიან,
და მათ ზურგებსაც გადალოკავს
სიშორის ჭავლი,
ჩვენ ვწვდებით ზეცის ბილიკებზე
თოვლის მაგირ
და გადმიოფრენას ფიფქებად ვსწავლობთ.

ჩვენ ვერ წავედით,
გაჩენისას დაგვაზარალეს,
და გულებს — ღმერთის ნათითურებს —
ჩუმად ვახველებთ.
ჩვენი კანკალი ზოგს ჰგონია შიში, სისუსტე,
ეს — სამშობლოა —
ჩალენილი გარსის ნალველი.

* * *

ვტრიალებ ანმყოში,
ვიგებ და ვამარცხებ,
ვამტვრევ და ვაშებებ,
ქვას ქვაზე ვამატებ,
ფოთოლს თაგულზე,
ნარღვებზე — ნაჭერს,
ანმყოში ვაგორებ
ვარსკვლავის კამათელს,

და კი არ ვთამაშობ —
— მომავლით ორსული —
მე ნარსულს ვაჩენ.

თავარის ლექსი

ნაცემი ძალივით გავდივარ ზამთრიდან
და, მიუხედავად იმისა, რომ
გასასვლელ კარს ჯერაც აჭრიალებს ქარი,
და მიუხედავად იმისა, რომ
ნაბიჯებიც თოვლჭყაპში მრჩება,
და მიუხედავად იმისა, რომ
ზამთარი იყო ისეთი დიდი,
ისეთი უტყვი და მიუვალი,
გეგონება ყველა სიტყვა
ერთბაშად ითქვა!..
და მიუხედავად იმისა, რომ
შუაცეცხლთან როგორც იქნა მილასლასებულს
სველი ტოტებით გამომენთო
ცა — თებერვალი,
ყალყზე შემდგარი ულაყივით
იქამდე მდია,
ვიდრე თოვლის ფაფუკ პერანგში
მინის ხორცი არ გამომჩარა,
და, მიუხედავად ამისა მაინც
როგორ ვიბრძოლე შუაცეცხლთან
ჩემი ცოტა ადგილისათვის,
როგორ ვეფიცხე შორიახლო
და მის ჩეილ გულზე
ჩემი გულის კერცხი ვახალე,
მომდევდა და

ნინო სადლობელაშვილი

ჩაკვნეტილი ყეფა-წკავწკავით
თავი მაინც გამოვარიდე.
მიყვიროდა, სიმწრისაგან
ჩალურჯებულ ღრუბლებს მიტყლაშუნებდა,
და მიუხედავად იმისა, რომ
აღარც ძალა შემრჩა, აღარც
თვალისწინი
და გარეთაც ჯერ ისევ ბრელა
და ვარსკვლავები სიმკვახისგან
ჩაყლაპისას ინამღებიან,
მაინც გავდივარ დიდი ზამთრიდან
და მივუწულებ გაზაფხულისკენ —
— პირში გაჩრილი,
ნერწყვით დამბალი
შუაცეცხლის სიზმარი რომ
ვინებს თვალებში
სამუდამოდ დავაპინავო.

მიმართათვის

განა შენ გტირი, მამაჩემო,
განა შენ გეძებ,
— მე სარკეში საკუთარ თაგს ვათვალიერებ.
რა უსასრულო ქედებია,
თაფლისფერი სათიქები,
მზის სარტყელით შეკონილი
ზერები, ღურჯი საბალახონი,
წვანან და არც კი ბერდებიან,
ვარსკვლავებივით ბევრდებიან,
ლანდები — ჩვენი ჩასაცმელი,
ცის მაკრატლით გამოჭრილი
საბალახონე.
განა შენზე ვყეფ, მამაჩემო,
ანდა განა გეთამაშები —
მე სარკეში შენი ომი გადავიხადე,
აი, დამჭრეს,
აი, დავჭრი
და ზამთარიც, ქვის სანგარში
მარტომ გავძელი,
რა სიმღერაც წამოიწყე,
პირველსავე პანგში აგყევი,
მდინარემ კი ეს სიმღერა
თავქვე გზებით გადაიხატა.
განა შენ გჩივი, მამაჩემო,
ან შენ როგორ შეგეჯიბრები,
— მე სარკეში ჩემს თავს ვამთელებ.
მიწვდი მკლავებს და
დაუცლელი, ტვირთისგან, ხელით
მაინც გენვდები,
გულის ბორცვიდან ჩიტი გადმოგყავს
მტრის საფლავზე ჩამოსაჯენად,
რომ მის ბალახზე
ლვარდი გათელოს.
შენ კი არ გვადები, მამაჩემო,
კი არ გცოცხლდები,
— მე სარკეში ჩემს საკუთარ თავს ვიმეორებ.
ან ეს სარკეც სადმე თუა,
ან შენ სადა სარ,
რატომ დუმხარ, როცა
სივრცის სარკეებში
შენი შვილები გემანჭებიან,
როცა გბაძავენ, გიმსგავსებენ,
შენს იერს და მიხვრა-მოხვრას
ხელალებით ისაკუთრებენ,
როცა გთხრიან და
გზებს ტოვებენ ღრმულებ-ჭებიანს...
სადა ხარ, თეთრო მამაჩემო,
მზის აკორდებით მომღერალო,
ყველა სარკეში არეკლილო,

ყველა სარკიდან ამომქრალო,
უშველე შვილებს,
მიმბაძველებს,
გადამკითხავებს,
ვინს სიზმარშიც კი, თამაშისგან
მუხლებს იტყავებს,
ვინც მარტოა და
ერთ დილასაც, გაფრენას ფიქრობს,
გამოჩნდი, კარგო მამაჩემო,
ბნელ სივრცეებს გადაეფარე,
სულ ქარი ქრის და
ამ ჩემს სანთელს დღედაღამ მიქრობს...

ეს სიმღერაც, განა შენ გკადრე, მამაჩემო,
განა შეგტირე,
— მე სარკეში ჩემს საკუთარ თავს ავუხირდი.

ზრთაგი და ხელები

თეო კუხიანიძეს

თენდება ჩემს მტრიან სამფლობელოში.
თენდება და შემოდის მზე,
რომ კვლავ ხილული გახადოს
რაც სიძრელეში ძლიერს მივაყუჩე,
რასაც წყვდიადის ნამცეცები ნავაპნიე,
როგორც ღვინის ღაქა — მარილი,
რასაც ფრთხებით ძლიერივობით გადავეფარე,
რასაც ვეემარე.
შემოვიდა მზე, რომ
ხელახლა ააზმუვლოს
ფრთხებქეშ მოწყვდეული აბრეშუმის მხეცები,
ამ მზის შუქზე გამჟღავნდებიან,
აიშლებიან და ფრთათამორის ბუმბულიდან
ჩემებინ წამოვლენ.
რა კარგი იყო სულ პირველად,
როცა ყველანი შეხმატებილებულად ვცხოვრობდით:
ერთად მოგვიჩინეს ბინა
ამ პატარა, თაფლისფერი თეატრის სხვენში,
გვიყლიდა კეთილი მეთოჯინე,
გვაცმელება და გვასუფთავებდა.
ჩვენი სიძრავზე მოელს ქალაქში განთქმული იყო
და როცა რამპის ჩირადღები აინთებოდა,
ნამით მთვარეც კი, სახურავზე, სუნთქვას იკრავდა.
ყოველდღე გვექონდა წარმოდგენები.
ჩვენ ერთმანეთის წარმატებას ვარსკვლავებს
ვთხოვდით
და საბამოქამს,
ყველაფრის შემდეგ,
სპექტაკლზე და
ჩვენს როლებზე ვმასლაათობდით.
სხვენში შავი ვარდის ჩაის
სურნელი იდგა,
რომელიმე,
სარკმლიდან თუ ხელსაც გაყოფდა
და ვარსკვლავის შაქარყინულს კვინიტს შეამტვრევდა...
ჩემს შექმნაში მთელი დასი იყო ჩაბმული:
ვარდისფერი ფარჩა-ატლასი,
მარმაშების თხელი ნაოჭით,
ალაგ-ალაგ ზღვის მორებში შეთრეული
აბრეშუმის სილურჯეები.
ფრთხებზე სამმა მხატვარმა და მეთოჯინემ
ერთად იზრუნა:

ისინი უნდა ყოფილიყვნენ,
როგორც განთიადის მარაოები,
როგორც ზეცის ახლებილი ჰორიზონტები —
უცხო, უცხო სინათლეთა მუდმივ
მთველეობი.
რადგან, მთელი წარმოდგენის
სიდიადე მე ვიყავი:
ნატვრის სული, უფრო — ოცნება,
და ყოველი წარმოდგენა
ჩემი ფრთხებით ბოლოვდებოდა.
ასე ვცხოვრობდით.
ყველას თავისი საქმე ჰქონდა:
დედაბერი ვარცლთან იდგა და
მეუღლის ბადეს რეცხავდა,
მწყემსი ბატქის გაჩენაში
დედა-ციკანს ეხმარებოდა,
კაცი თიხის თასებს ზელდა
და როდესაც ნასამხრალზე,
მთიდან თხილის ვაგონები
ჭოტებივით მოაკივლებდა,
დეგბოდა და ამლერებულ მემანქანეს
ქუდის ქეველი ესალმებოდა.
ყველას თავისი საქმე ჰქონდა,
განუმეორებელი, ლამაზი,
ნარმოდგენა კი, საკუთარ თავს ავუხირდი.

შემოვიდა მზე,
რომ გაანათოს
ჩემი ფრთხებქეშ მორღვეული ნაწიბურები,
თვლებჩაშლილი გვირისტები,
რომ თაფლის წვეთივით ჩააკვდეს
ჰორიზონტის გადანაკემსებს,
რომ გაამჟღავნოს
ჩემი თავნაცლილი მამლებივით ოცნებები,
ჩემი ოცნებები,
აბრეშუმის მხეცები.
რომ მერამდენედ შემახსენოს,
ერთხელ, ვითარცა თოჯინებმა,
მე და ჩემმა კოლეგებმა
ფრთხები და ხელები როგორ გავცვალეთ.
ჩამოვისენი,
ჩამოვიჯავე როგორც იქნა
ამოდენა ნისქილის ქვები,
რომლებითაც მარტო ფრენა თუდა შემეძლო,
მარტო მათი მეფიდური გაშლა-დაკეცვა
მაშინ, როცა სხვები,
ჩემი მეზობელი თანასხვენელი
იმ უფრთხო, უსიმძიმო,
ხის და ბამბის უშნო ხელებს
რისთვის ალარ იშველიებდნენ,
იმ ხელებით რა სასწაულს არ სჩადიოდნენ,
ბავშვს აჭმევდნენ, ქინძს ნაყავდნენ,
თვალი-თვალში ამოყავდათ
ფარდაგების მოქარგვისას ჭრელი გვირისტი...
მე კი, დიდი-დიდი
იმათ თავზე ლალად მეფრინა
და ზემოდან დამხეხდა მისთვის,
რაც უჩემოდ იქმნებოდა, ხელ-მწიფდებოდა...
ავდექი და რიგორგობით
მე ყველასთან ფრთხები გავცვალე.
გამოვისხი ხორცით საგსე თეთრი მელავები
და ათასი საქმისათვის დავიკაპინე.

შემოდი, მზე,
მზეო შენი დიდი თვალი შემოაგორე,
შენ უშველე დილაბინდით ანრიალებულს.
მზეო, აგერ კაცი გორავს,
ცოტა ხნის წინ თავის ფრჩხილით
მიწა ჩიჩქნა,
თხარა, თავის მელავისივრძე
ორმო სანამ არ გათხარა,
მასში ჩიტი ჩააწვინა,
ჩიტს ბალახი წააფარა,
ორი ცრემლი, როგორც ორი წაწყვეტილი
აბრეშუმი,
ზედაც ისე დაადინა,
ამპბენ, რომ იმ კაცს ჩიტი შეუყვარდა,
ფერებისას შემოაკვდა,
რადგან კარგად ვერა ფლობდა
მიერებულ ხელებს,
რადგან ხელებს სხვა ძალა აქვს,
რადგან ხელებს შეუძლიათ
მინსავით ამოთხარონ
სხეულიდან სული...

მზეო, ახლა ის კაცი ვარ
და ჩემს თავზე ჩემი ფრთხებით
სხვა თოჯინა დაფრენს...

გათენდა ჩემს მტვრიან სამფლობელოში.
მოვა კეთილი მეთოჯინე
და უკვე სულ სხვა წარმოდგენისთვის
ჩემს მარმაშებს ისევ ითხოვებს.
ვიცი, ვუყვარვარ.
უყვარს, როცა
მარტო ვზივარ, უფრთოდ, უხელოდ,
და ჩემი თავის მოლოდინში
ჩემს თაფლიან სიმღერას ვტირი.

ვახტანგ გოგოლაშვილი

უხაზოპლობა

„... ვიღუნიდ უმეზობლობასა, ვითარცა მარტო
ვმკვიდრობდ ქუეყანასა ზედა.“
გალობანი სინანულისანი

ბრგუნვილი ენით მიჩივლია ჩემი ობლობა,
უმეზობლობა მიტირია,
უმეზობლობა.

ვიქმენ ღვთის მხილველ და უფალმა თვითონ მაცნობა,
მარტო პრობლობა მარტო
მარტო შრომა,
მარტო ცოლი.

არა გამაჩინდა,
არა მქონდა,
არა მებადა,
დაცხრნენ აღძვრანი უხილავ და ხილულ ვნებათა.

ოდეს განვედი ეშმაკთ განხდად, ოტებად მტერთა,
მაშინაც ვიყვა მხოლოდშობილ ძესავით ერთა.

ბევრი, ვისთვისაც შემიმართავს ხმალი მკვეთარი,
ყოფილან ლირნი და ნაშობნი იქედნებათანი.

ამიტომ ვზირდე საუთარი იმედით მხოლოდ
ჩემი პატარა უმეზობლობ ქვეყანა ბოლოს.

მივეც გელათი — თეთრ ღრუბლებში შეჭრილი ქორი,
ისე საჩინო,
ვითარცა მზე ვარსკვლავთა შორის.

გამოვუჭედე სატევარი, აბჯარი, თორი,
ისე ნათლის-ფერ,
ვითა ელვა ღრუბელთა შორის.

ჩავყარე ვაზი, დავასხურე მაისის თქორი,
ისე შვენიერ,
ვითა ვარდი ყვავილთა შორის.

დაგზარდე შეინი, დავსხი გზასა უკაცრიელსო,
კაცთმოყარენი,
ღმერთთა შორის ვითა იესო.

ნავედი წყნარად...
შეიდი ადლი წავიდე ტილო...
ბრგუნვილი ენით მაინც მოთქმად დავმჯდარვარ, შვილო.

არც სილატაკე, არცა მტრობა, არცა ობლობა,
უმეზობლობა მტანჯავს შენი,
უმეზობლობა!

ჩემო ჩალგათონ

მინდა ჩემი სიზმრის ნათელს დაგატოლო,
სიყრის გახსენებავ, ჩემო ქალბატონო.
თბილო მოგონებავ, მართლა საოცარო,
ჩემო ტაძარი და ჩემო სალოცავო,
ჩემო ყრმობა მხოლოდ ჩემთვის მეორდება,
შენ კი სულ სხვა,
სულ სხვა პრინცი გელოდება;
მაინც გამინათე ცა უკაბადონო,
ჩემო პანაწინა, ჩემო ქალბატონო.

ათასავარ მითხვა

ათასჯერ მითხვა — „გეტრფიო“, ათას მეერთედ მსურს,
რაღაც არ ეჭეშმარიტა შენი ნათევამი სულს.
ვით უთქვამს ეფრემ ასურსა — ბაგეო, სიტყვით შვენ,
ჭეშმარიტების მარილმან შეგამარილოს შენ.

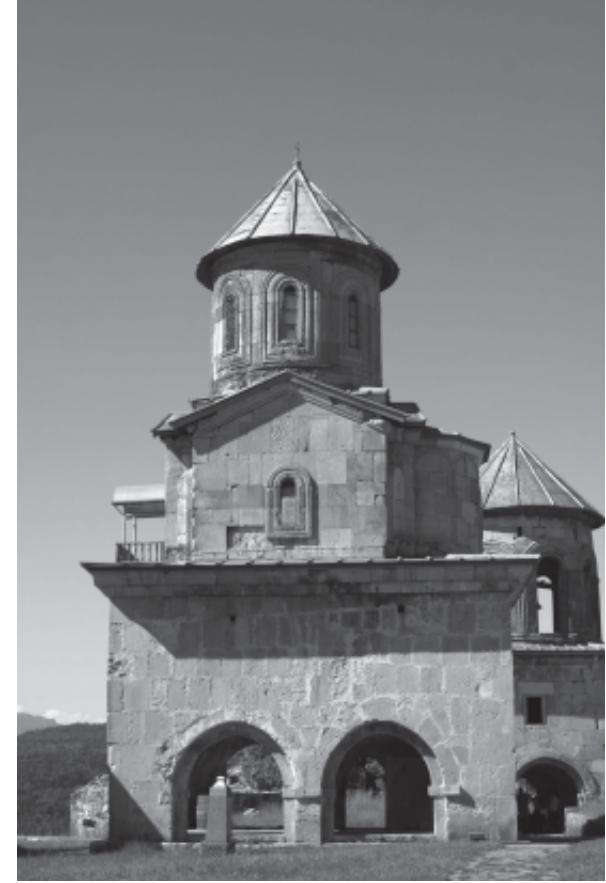
ათასეუთასი ლეის ნინათ

ათასეუთასი წლის წინათ, არც თუ ისეა შორი,
ეს მაშინ იყო, ხოხობსა რო მიუტივნეს ქორი.

ალაგ მდუღარე წყაროთა ოდეს იხილეს მხედართ,
აღმენდებოდა ტფილისი, აღთხელდებოდა მცხეთა.

ნადირთა ქლეტად მეფემან ცადა ისართა ძალა,
შემცირდებოდა არმაზი, გამდიდრდებოდა კალა.

მთის წერზე შევდგით ქალაქი, მარიხ-ზუალის სწორი,
ათასეუთასი წლის წინათ... არც თუ ისეა შორი.

მარტო მოგონებანი

ესეც ჩემი საქართველოს მოხატული მთა-ბარი,
ესეც ჩემი დავითი და ესეც ჩემი თამარი,
ესეც შოთა — საქართველოს მიწურული ზაფხული,
სიტყვა არსად გაგონილი, სიტყვა არსად ნახული.

ესეც ჩემი გელათია, ესეც ჩემი თმოგვია,
შეხედე და მოგონება ნანატრივით მოგივა...
ეჱ, ჩამცხრალან ტკივილები, ჩაფერფლილან ვნებანი...
მარტო მოგონებანი...
მარტო მოგონებანი...

ერთხელ იქნება

ჩემს ვახოს
ერთხელ იქნება —
მოგონება შეგძრავს გულამდე,
დღევანდელ დღეში ჩატოვებულ ნაცნობ სურათებს
ჩამოცვენილი ფოთლებივით ქარი მოხვეტავს...
ერთხელ იქნება —
მოგინდება უკან მოხედვა.
ერთხელ იქნება, გაიხსენებ წაკითხულ წიგნებს,
თანაკლასელებს, თანატოლებს, შენსავით ციგნებს,
პირველ სიყვარულს...
სიყვარული არც არის იქნებ?
სოფელში ნანას აყვავებულ ქათქათა ტყემლებს,
სულ უმიზეზო,
უმიზეზო სიცილს და ცრემლებს,
დალეულ ლვინოს,
დალვრილ არაყს ყველა ოხერთან...
ერთხელ იქნება —
მოგინდება უკან მოხედვა
დიდი ხნის მერე...
(დიდხანს ჩემი ღმერთი გაცხოვრებს)
იმ მოხედვისთვის,
მოხედვისთვის დამიმახსოვრე!

მოგონების სიმღერა

კართან მოდგა შემოდგომა ნაადრევად მოგრენილი,
გაზაფხულის მეგობრები დამეფანტნენ ფოთლებივით,
ზოგი ომის ქარიშხალში, ზოგი კიდევ მშეიდობაში,
ზოგი იქით — ბაგშვობაში, ზოგი აქეთ — დიდობაში.

ის დღები მენატრება გულსავსე და მხიარული,
მომენტინა ქვეყანაზე უმეგობროდ სიარული,
ეს ცხოვრება გაგვიცლია, გვიწვალია, გვიომია,
ძნელი არის მოძინის პოვნა, დაკარგვა კი იოლია.

ო, რა უცებ გაფანტულა შორეული სიხარული,
ძალზე ხშირად მახსენდება ის პირველი სიყვარული.
რა ყოფილა მოგონება, გული დარდით დამექარგა,
სიყმანვილის ბილიკებზე ერთი გოგო დამეკარგა.

მენატრება მისი ნახვა, მისი გული მხიარული,
მომენტინა ქვეყანაზე უალერსოდ სიარული.
ეს ცხოვრება გაგვიცლია, გვიწვალია, გვიომია,
ძნელი არის სატრფოს პოვნა, დაკარგვა კი იოლია.

ემზარ კვიტაიშვილი

የገዢ የፈት

15.07.2007. დილიდანვე ვფიქრობ ჩემს
უბედურ, გაუხარელ ძმაზე, ვაცტანგზე,
რომელიც აუნერელი ტანჯვით გაშორდა
ამ ქვეყანას. სასაფლაოზე გასვლა არ მიყ-
ვარს. შინაურებს სანთელს ვუნთებ ხატთან,
ოთახში.

ვახტანგი ორწლინახევრით იყო ჩემზე
უმცროსი, მძლავრი გონება და ათვისების
დიდი უნარი ჰქონდა. ერთად ვიზრდე-
ბოდით გურიის სოფელში ბებიასთან და
მამიდასთან. ოთხი კლასის დამთავრების
შემდეგ მე თბილისში გადმომიყვანეს, სწავ-
ლით იგი ჩემზე უკეთესად სწავლობდა.
საკვირველია, სამუალო სკოლაშივე აუდლ
ალლო ფრანგულ ენას. არავინ მიხმარებია.

ნაღველი მიწვავს გულს, როცა ის წლები მახსენდება. პატარაობისას ხშირად ვჩხუბობდით ხოლმე. იოლად კარგავდა წონასწორობას. ერთხელ, კინ კლაობისას, კერიასთან, მუგუზალს წამოავლო ხელი და სახეში ჩამარტყა, კინაღალ თვალი წამაგდებინა. დიდხანს მენვოდა ღუდუდობიანი კურიმალი, მაღამო დამადეს. მეორედ დანას დასტაცა ხელი და წავართვი, მაჯა

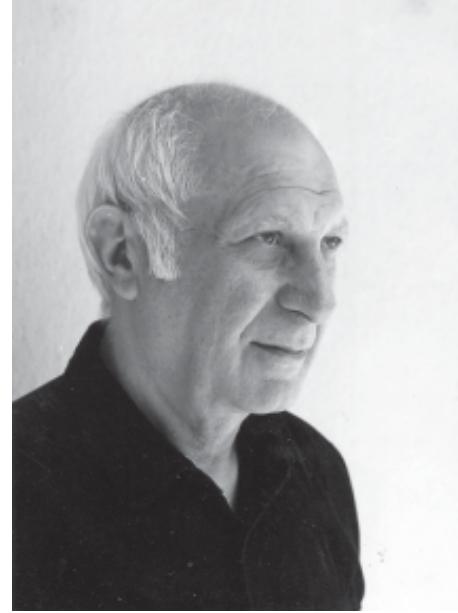
გადაუგრინებ. ქვებიც დაგვიძებია ერთ-მანეთისთვის, გამილახავს, მაგრამ გამეტებით არ გამიმეტებია. ახლა საშინლად განვიცდი ყოველივე ამას. მამაჩემი იმხანად დაჭერილი იყო. რაღა თქმა უნდა, უკიდურესად გვიზირდა. ბებიაჩემი, ლეონინა ფირცხალაიშვილი, რას არ იგონებდა, წელებზე ფეხს იდგამდა — ხორცსაკეც მანქანაში ატარებდა რძეჩამდგარ ჭყინტ სიმინდს, მსხალს ურევდა და რაღაც საცოდაობას აცხობდა. ეტყობა, მაშინ დამიზანდა კუჭი — დღემდე მანამებს გასტრიტი თუ კოლიტი. სოფელში დარჩენის გამო, ვახტანგს დედაჩემისთვის საყვედური არა-სოდეს უთქვაშს. ერთ ზაფხულს, დედამ დანწერული რომ ჩამიყვანა, უზომოდ გახარებული ვახტანგი კისერზე ჩამოეკიდა, კოცნიდა. დედას ცრემლები მოერია, თვითონაც დიდხანს კოცნა, შვილო, ჩემგან უყრადღება გაკლიაო. ამაზე იმან მაშინვე უპასუხა: რას ამბობ, დედა, არაფერი მაკლია, უხმარ ბამბაში მხვევო. გურიაში იყენებენ ხოლმე ასეთ ფრთიან გამოთქმას, როცა მადლიერების გამოხატვა უნდათ.

მამაჩემი, შვიდი წლის პატიმრობის შემძლებელი, 1949 წელს, ჩრდილოეთ პოლუსზე, ტუნდრის საუფლოში, ყინულოვანი ოკეანის მახლობლად, მეშახტეთა ქალაქ ვორკუტაში გადასახლეს. ამან ახალი სადარღელი და გულისხეთქვა გაგვიჩინა. სტალინის სიკვდილის მერე, ჯერ კიდევ სკოლის მოწაფე, ვახტანგი, დედაჩემთან ერთად, ზაფხულში, ვორკუტაში წავიდა, მამაჩემს ჩაკითხეს. ორივენი ვერ წავიდოდით, იმან ჩემზე უფრო მოინდობა და არ შევეცილე.

ყველამ იცის, რა სულისშემცუთავი
დღო იყო და ჩემი თბილისში ყოფნისას
დაატყდა ახალი უბედურება ჩვენს წელში
გაწყვეტილ სამშობლოს. ხალხთა დიდმა
ძელადმა და მისმა დამქაშებმა მაინც-დ
ამაინც შობა დღეს, 1951 წლის 25 დეკემბერს
მოაწყვეს წინასწარ დაგეგმილი საშინელე-
ბა — ოჯახები, რომელთა შვილები და
ნათესავები გერმანიასთან ომის წლებში
ტყვედ ჩაბარდნენ, დედაბუდანად აყარეს
და საქართველოდან შორს, ძირითადად,
შესაძლებელი სახლის ხოლო.

ମାମିଦାରୀରେମ୍, ଅନ୍ତର୍ଫାସ, ମର୍ଯ୍ୟାଳୀଲୋ ଏକ୍ଷେ, ରା ଝର୍ଣ୍ଣାଖେତିପ ଧାତୁରିରାଲାଙ୍ଗ ଲାନହିବ୍ୟତ-
ଶି. ତାଣିକୁ ଉର୍ଜାଶାର୍କ ଶ୍ରୀପିଲ୍ଲେବା ଗବାରି
ମେଶଲ୍ଲେବା) ଦା ମିସମା ଦେଖିବା ଆଶାଲ୍ଲିହାପ୍ରାଣିଲୋ,
ଦ୍ୱାରିନାନ୍ତି କୁର୍ରେବି ନେରାକ୍ଷେତି ଧାତୁକ୍ରିଯିଶ,
ପ୍ରେଲାଭ୍ୟାରି ଧାନାଭାନ୍ଧିକ୍ରିୟାଶିଳମ. ଏହିପାଇଁ କାରି-
ମିଡାରୀରେମ୍, ଅନ୍ତର୍ଫାସ, ମର୍ଯ୍ୟାଳୀଲୋ ଏକ୍ଷେ,

იმ დამით, ჩვენს დაბალ ხის აივანზე თხა
ამოქაუნებულიყო, ვახტანგს და მამი-
დაჩერმსაც გაღვიძებოდათ. მამიდა მიამ-
ბობდა — აჯახევახებული მომეურა: მამიდ-

იკო, ჩევენს წასაცემანად მოვიდნენო (დამპატიოლებულები ეგონა თურმე). ვერაფორია ვერ დაუწყნარებია, აღარ დასძინებია საწყალს. ვფიქრობ, იმ ღამეს გატყყდა საცოდავის ფსიქიკა. მინახავს მონაფეობისა დროინდელი მისი დღიური, შეაგ ბლოკინტეში ჩანერილი. ზოგი რამე აშკარად არ მომენტონა. მოვფიანებით მამაჩემმა მითხრა — ბავშვობაში შესაძლოა რაღაცა ფარული ინფექცია გადაიტანა და ტვინი იმან დაუზიანაო.

ერთი კია, უმაღლესში გამოცდები ჩაპარების დროს არავითარი დახმარება არ დასჭირვებია და უცხო ენების ინსტიტუტში ბრწყინვალე სტუდენტი გახდა საუკეთესო სპეციალისტი, სერგო წულაძე ესავით საფრანგეთიდან ჩამოსული გვაჩვენებულია აღფრთოვანებული იყო — ასეთი ნიტის ყმანვილი ჯერ არ შემხვედრია სამომავლოდ მისი დიდი იმედი მაქსომალე სწორედ ეს მომავლის იმედი გადაეწურა. ფრიადებით დახურა მეორე კურსადა რამდენიმე ამხანაგთან ერთად დასალევად წასულიყო. რესტორანში ხორციი კერძი ეჭამა. ნასვამს, შინ დაბრუნებულს გული არეოდა. ჩვენ გვიან დავბრუნდით თურმე კუჭის ამორცებვა იყო საჭირო. შეს ამები თავში აუგარდა და შუალამისასა გამოლვიძებულმა საშინელი ყვირილი ატეხა, ტკივილისაგან თავი მეპობა და უცხაურ სიცარიელეს ვგრძნობო. რვა თვე არ სძინებია იმ დღიდან. რა არ იღონ მამაჩრებმა, სად ალარ წაიყვანა, რა წამლები არ სცადა, მაგრამ ვერაფრით ვერ იხსნა. ოქექსმეტი წელიწადი გაგრძელდა მისა ჯოჯოხეთური ტანჯვა (ერთხელ დანართას ვა ყელზე და ძლივს გადაგარჩინეთ) 1975 წლის მარტში თავი მოიკლა.

სხვაგარად მიყვარს განსაციფირებელი ოსტრატის ჰერმან ჰესეს გამჭვირვალე ნაღვლიანი და ლრმა, შესაშურად პოეტურ პროზა. იგი დასავლური კულტურის ული ირსეულესი, მკვიდრი შევილია, მაგრამ ძირი ფესვიანად აქვს შეთვისებული აღმოსავლეთის (უფრო ინდოეთის) სიბრძნე და მომხიბელება.

ლობელა, ძვილივით საყვარელა ადამიანმა ჰესეს ერთტომეული მათხოვა გადახედეთო. წაკითხული რაც არ მქონდა, იმავე საღამოს ჩავუჯერი. გამაოგნაშემძრა მისმა დოკუმენტურმა პროზამ — „მოგონებები ჰანსზე“, სადაც თავისი უმცროსი, უბედური, ცხოვრებაში რამდენადმე ხელმოცარული ძმის ამბავი ესეის ტურად და ამავე დროს შემაძრნუნებელ სიმართლით აჭავს მოთხოვილი.

ମୋଗନ୍ଦେଶ୍ୱା-ୟୁଶ୍ସ ଶ୍ରେଷ୍ଠାବ୍ଲ ନାନ୍ଦିଲ୍ଲଶ୍ଚ
ଲୂପାରାକ୍ଷା “ଗାମିନ୍ଦ୍ରାଵିଦ୍ଧବିଶ ନାମ୍ବେଥ୍ବି”, ରାତ୍ରି
ଭାବିତୀରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠବ୍ରତିରେ, ଆଶ୍ରମରେ ବାହ୍ୟରେ, ତାମର୍ଜେ
ଦିଲ୍ଲୁଖୁରାନିର୍ଦାନ ତାମର୍ଜାଲନ୍ଦ୍ରବ୍ରତି ଯେ ମରମ୍ଭନ୍ତିରେ
କୁଳାନ୍ତିରେ ଅନ୍ତରେ ଅନ୍ତରେ ଏହାରେ କୁଳାନ୍ତିରେ

ბით რომ გრძელდებოდეს, ვერაციი
გაუძლებდათ, — წერს „ტრამალის მგე
ლის“ ავტორი. იქვე ახსენებს იმ ადამიანებსა
რომელთაც ფიქრადაც არ მოსდიო
„გამოღვიძების წამების“ არსებობა, ჩა
კეტილები არიან თავიანთი უცვლელ
„მე“-ს კაშპი, როგორც ნოეს კიდობანში
უყურებენ (სასხვათა შორისოდ) მათ გვერ
დით ჩაქროლილი სიცოცხლის, იგივე
სიკვდილის დინებას, ხედავენ — ეს დინება
როგორ მიაქანებს უცნობებსა და მათ მე
გობრებს, ძახილს ადვენებენ იმ საწყლებსა
დასტირიან და რატომღაც სჯერათ, სამა
რადუამოდ დარჩებიან კლდოვან ნაპირზე
და სულ ასე შეხედავენ ქვეყნიერებას
გაქანებული დინება არ ჩაითრევთ და სხ
ვებთან ერთად არ დაიხოცებიან.

თავდაპირველად ჰესე იხსენებს ბავშვ
ვობას, შობის ჯაფოსნურ საღამოს, როცა
ოჯახში უფროსები პატარებს საჩუქრებები
ურიგებენ. აქ აღწერილია, სიხარულისგა
როგორ გაუბრწყინდება ჰანსს თვალები და
გაიღიმებს. ეტყობა, იმ ღიმილის სრულად
ამომწურავად გადმოცემა შეუძლებელი
იყო, მაგრამ სამუდამოდ კი აღბეჭდილ
უფროსი ძმის მეხსიერებაში. მას შემდევ
ჰანსს ისე აღარ გაულიმია, დარჩა ერთად
ერთი სიხარულის ამარა, საშობაო საჩუ
ქრად მიღებულმა კერამიკის ლამაზმა
ციცქანა ნაკეთობამ რომ არგვუნა. რამდენ
იმე ფურცლის მერე ჰესე ძალზე თავმდაბ
ლურად ამბობს — დიდი მწერალიც რომ
ვყოფილიყავი, ისე მაინც ვერ აღვნერდ
ბედნიერებისგან გადანათებულ სახეს და
უბინებას ჩემი ძმისა, რომ ეს აღწერილო
ბა სხვისთვის, მეითხველისთვის რაიმეთ
მნიშვნელოვანი გამხდარიყო.

ჰანსი სამაგალითოდ კეთილსინდის
იერი ტექნიკური მუშაკია, ოჯახსაც
მოეკიდება, რომელილაც დიდ საწარმოში
მუშაობს და დაკისრებულ მოვალეობასაც
გერმანული სიზუსტით ასრულებს. წარ
მოების (ქარხნის) უფროსი დანინაურება
დაუბირებს, მაგრამ ჰანსი ცივ უარზეა
არაფრით არ უნდა, ვინმე ექვემდებარებ
ბოდეს და სხვებს მითითებებს აძლევდეს
თანდათან ენერგება ნერვები, კოშმარებში
გახვეული და ღამე ყვირილით აღვიძებ
ცოლ-შვილს.

შმები ერთმანეთს ხანგამოშვებიი
ხვდებიან, მაგრამ მოგონებაში არის აშკა
რა მინიშნება, რომ მექანიკური სამუშაოს
გან ავტომატად ქცეულ ჰანსს თვითმკვ
ლელობისკენ უჩნდება მიღრეკილება
უფროსი ძმა ერთხელ რევოლუციურს უპოვის
რაღაცა ცუდს, არასახარბიელოს იაზი
რებს და გადაუმალავს.

სანარმოში კრიზისული მდგომარეობა იქმნება — მუშახელის შემცირება აპირებენ. ჰერმანი არწმუნებს ძმას, რომ მას გათავისუფლების საფრთხე არ ემუქრება. ჰანსი თითქოს მშვიდდება, მაგრა ცოტა ხნის მერე ისევ იჩყებს წრიალს — თავი ხანდაზმულად მიაჩნია, ორმოცდაათ წელს არის

გადაშორებული და ისედაც მწირი შემოსავლის მქონეს ჰეთი, სადაცაა დაითხოვენ.

მოგონებას თავიდან პოლომ-
დე გასდევს პატარა ჰანსის ის
შორეული, ბედნიერების წუთებ-
ის გამომხატველი, ოდნავ
ნაღველშეპარული ღრმილი. მალე
ჰანსის ოჯახი აფორიაქდება; იგი
მოულოდნელად გადაიკარგება.
ძებნას იწყებენ. მალე მკვდარს
იპოვიან, სახლის სიახლოვეს, მინ-
დორში, ჯავყით ყელგამოჭრილს.
ბევრი საშინელება მინახავს და
წამიერთხავს, მაგრამ ამ მწუხარე
მოგონებასავით დამთრგუნვე-
ლად ცოტა რამეს თუ უმოქმედია
ჩიმზი.

რევოლუცია არ ჰქონდა, მა-
გრამ ჯაყვა საკმარისი აღ-
მოჩნდათ, წერს ჰერმან ჰესე ძმაზე
და გასაგებია, რისი თქმაც უნდა.
ნოემბრის ბოლოს კუბოში ხედავს
იგი ჰანსს. თოვლიანი დღეა, გამ-
ოოშავთ თა მიუაღთობოთს, თა-

მილი შეკყინვია ბაგეზე, ღირილი, ერთ
დროს, შობის იმ დაუკინებელ საღამოს ასე
რომ აცისეროვნებდა პატარა ბიჭის შუბლ-
სა და სახეს.

სამეცნიერო რიტუალის დროს ჰერ-
მან ჰესე მიხვდება — მისი ძმა ძალიან ჰყ-
ვარებით ადამიანებს და დიდი პატივითაც
ასაფლავებენ. მოგონების დასასრულს,
ცოცხლად დარჩენილ ძმას სულიერი სიმშ-
ვიდე ეუფლება. რამდენს დაკვარგავდი, იმ
ნაღვლიან დღეებში ყველა მათგანთან ერ-
თად რომ არ ვყოფილიყავი და მერე მის
საფლავთან არ ვმდგარიყავიო, თავს იმშ-
ვიდებს.

დარჩენილია ჰესეს საოჯახო სურათი,
1889 წელს გადაღებული, რომელზედაც
ჰქონდა 12 წლისაა. იგი მარცხენა (სინამდ-
ვის გარე) და მარცხენა (სინამდ-
ვის გვერდი).

კილეში, მარჯვენა) კუთხეში ზის
დამკლავებული, მორის გადანაჭერზე,
თავშიმშევლი, მუხლებამდე დაწვდენილი
რუხი შარვალი და შავი ხალათი აცვია,
თეთრი, გახამებული საყელო შეკრულია.
ქერათმიანს, მოწყენილი და ჭკვიანური
მზერა აქვს. ჯერ მომავალზე ფიქრობს.
სულ მაღლე ძველი ბერძნული ენის შესწავ-
ლას შესთავაზებენ და დათანხმდება, ორი
წლის მერე კი არც იმის წინააღმდეგი იქნე-
ბა, ძველებრაულს ჩაუჯდეს. მის გვერდით
მამამისი, დინჯი სწავლული, შავნერმოშ-
ვებული, შავ სამოსში გამოწყობილი, მშვი-
დი გამომეტყველების უპატიოსნესი კაცი
— როგორც შვილი ამბობს, გონიერების
განსახიერება, დაჩუქურთმებულ სკამზე
მოთავსებულა და მუხლზე გაღიმებული,
მორცხვად მზირალი ქალიშვილი, პერმან-
ზე ალბათ ერთი წლით უმცროსი მარიულა
უზის, რაღაცას ქსოვს. სარკმელში ოჯახ-

ის დედა გადმომდგარა, ძლიერი, ნებისყოფიანი შაომანი ქალბატონი, ინდოეთში დიდი ხნით ნაცხოვრები და არაერთ საიდუმლოთა მატარებელი. მის გვერდით დგას ჰერმანის უფროსი და ადელი, ვისთანაც იგი ყველაზე მეტ საერთოს პოულობდა და მოხუცებულობაშიც, როგორც თანამოაზრეს, წერილებს უგზავნიდა. კედელზე მიყრდნობილ ადელს მარჯვენა ფეხი შემაღლებულ ადგილზე უდევს და რაფაზე ჩამოყრდნობილ მარცხენა ხელში პატარა, თეთრი ყვავილი უჭირავს, ჭკვიანი სახე თეთრად უქათქათებს, სამოსელი მასაც შავი აცვია. უფროსი ვაჟი ამ სურათზე არ ჩანს, ალბათ სხვაგან იმყოფებოდა. მარჯვენა კიდეში (ისე კი მარცხენივ) თეთრ სათამაშო ცხენზე გადამჯდარა ყველაზე უციროსი, ხუთიოდე წლის ბუჩქულა პანსი. მუქი ხალათის ზემოთ, თეთრი საყელო მკერდამდე უნევს, ხელთ პანია აღვირი უჭირავს. ცხენი, ბორბლების ნაცვლად, ციგასავით ბოლოებაშვერილ ფიცარზეა დაქრული. ბიჭი მას ვერ გააჭენებს (მაშინ სათამაშოს გორგოლაჭები უნდა ჰქონდა). მხოლოდ ადგილზე შეუძლია რჩევა,

ଶ୍ରୀମିଳ ପରିବାରଙ୍କ ପାତା ଲାଗୁଣ୍ୟାଶ୍ରୀମିଳ-୧୯୩୯, କାନ୍ଦାରାଜାରୁ

მაგრამ, ეტყობა, ამითაც კმაყოფილია. ვერაფრით ვერ იფიქრებ, რომ ნახევარი საუკუნის მერე, იმედგადანურული მუშა, სპეტა კი ადამიანი, ვისაც დაუძლეველი შიში აქვს, რომ სამსახურიდან დაითხოვენ, სახლიდან გაიპარება და მინდორში ჯაყვით ყელს გამოილადღავს. ამ სურათის აღნერაზეც ამდენი იმიტომ ვიჯხხირე, რომ გული მომიკლა პატარა პანის სილვამ და ჩემი ქმის (ბაგშვობაში ხშირად იყო მოღუშული) პატარაობის სურათები მომაგონა.

ეგებ უადგილოდ და არცთუ გამართლებულად გამოიყურებოდეს, მაგრამ ვახტანგის ერთი ახილებული თვისება უნდა გავიხსენო. ხუთი თუ ექვესი წლისამ, ვიდრე სკოლაში მიაბარებდნენ, დაბანილმა და ლოგინში დასაძინებლად ჩაწვენილმა, მარჯვენა ხელის ცერის წუნნა დაიწყო, ეტყობოდნა, სიამოვნებდა. დილამდე ედო ცერი პირში და წუნნიდა. ორიოდე კვირაში ის ცერი ისე დაუწვრილდა და დაუგრძელდა, შეეჭფოთდით. ბებიაჩემა ამის გამო „ცერუკა“ შეარქვა, მსუბუქად დასცინოდა, ცდილობდა შეერცხვინა. მამიდამ მარჯვე ხერხი მოიფიქრა — თითებზე ქინაქინა წაუსვა და, როგორც იქნა, ეს მავნე ჩვეულება მოაშლევინა. სხვა მხრივ არაფერს აშავებდა.

უცნაურზე უცნაური ადამიანი იყო
ჰერმან ჰესე. რა დაემალებოდა საოვალის
მიღმა მისი მოუსვენარი გუგების გამომ-
ცდელ ციმციმს?! ნარსულის ფსკერდაუ-
წვდენელ სიღრმეებში ჩაძირვა და გარდა-
სულთა ლანდების მოხილვა უყვარდა. მზ-
ერას აჩვევდა გაუჭრელ წყვდიადს. ყვე-
ლაზე მეტად ჯადოქრის საქმიანობა იზიდა-
ვდა და მოგვიანებით სიტყვის ხელოვნება-
ში ცდილობდა ამის გაკეთებას (ლექსიც
აქვს თავის თავზე დანერილი — „ჯა-
დოქრის ბავშვობა“). გარემომცველი სი-
ნამდვილე მოსაწყენი ეჩვენებოდა და მის
გარდასხეულებას, მონუსხვას ლამობდა.
ოცნების წყალობით მიწიერ სამოთხეში
დიდხანს ვცხოვრობდიო, ეამაყებოდა. ნე-
ბიერი ბავშვობა კურდღლებთან და
მოთვინიერებულ ყვანჩალასთან გაატარა
მამამისის ხელით შემოღობილ ეზოში. ფა-
ნატიკურ მეოცნებეს შეგულებულ,
მყუდრო, გადატიხრულ ფიცრულში უყ-
ვარდა ყუჩაბა ჯდომა და წლების მერე იხ-
სენებდა: „ვერავინ დაითვლიდა, მე იქ იმ-
დენი უსასარულოდ გრძელი საათი ვყო-
ფილვარ, სითბოსა და დაუფლების ნე-
ტარებას ვგრძნობდი; კურდღლებს სიც-
ოცხლის, ბალახისა და რძის, სისხლისა და
ჩასახვის სურნელი ასდიოდათ, ხოლო
ყვავის შაგ, სასტიკ თვალში მარადისობის
ჩირაღდანი გიზგიზებდა“.

ლების გორვა. ერთხელ, ყმანებილობისას, უზარმაზარი შადრევნის ღრმულში ჩავარდნილა (ეს ჩავარდნა უცნაურად აქვს აღნერილი). იქიდან მეზობლის ახალგაზრდა, ლამაზ ცოლს ამოუზრუვია, გადაურჩნია და მალე წამოზრდილს, დავაუკაცებულს, თავის მხსნელ, ფერხორციან ბანოვანთან ინტიმური კავშირი გაუბამს, ყურად არ უღია ჩვენებური შეგონება — „მეზობლის ქალს ხელს ნუ ახლებ!..“ კაი გემოს კი ჩაატანდა; იმ კალთამადლიან ქალბატონს შეატოვა სიჭაბუკის უბინოება. რამდენადაც მახსოვს და მივხვდი, ცუდი აზრით, გასაკილავად, დასამცირებლად არ უნდა ჰქონდეს ნათქვამი ეს ფრაზა: „მეზობლის ცოლს გენიალური სიპრიოვე“.

ჰერმან ჰესეზე და მის ახლობლებზე, ოჯახის წევრებზე ბევრო რამის თქმა შემოძლია (აჯობებს ჩემიანებს მიგხედო), მაგრამ ეს მეტისმეტად გადატვირთავდა, დაამძიმებდა ისედაც ნაღვლიან ფურცლებს.

ისევ ჰანსიზე დაწერილ გულისაჩამგლეჯ
მოგონებებს უნდა მივუბრუნდე, ამდენი
სატკივარი ხელახლა რომ ამიშალა და ჩემი

ბედუუგულმართი მმის მოუნელებელი ტრა-
გედია საშინელი ძალით დამიტრიალა. ერთ-
ადგილს კიდევ მოვიხმობ ხსენებული მოგ-
ონებებიდან, რასაც ვერცერთი სულიერ-
არსება მშეიძად, ნერვის შეუტოკებლად
ვერ წაიკითხავს:

„ის, ომო ჩემი იავებოთ თარადიულ
არ იყო, რომ რაც კი საკუეთესო ახლდა მას
სამუდამოდ გამშორდა — ყველაფერი ეს
გამოლვიძების წამმა საკმაოდ ცხადად მამ
ცნო ისევე, როგორც მითხვა სხვა რამეც
ჩემი ძამიკოც დაკარგავდა ყველაფერ
ამას, რომ ისიც საერთო კანონს მორ
ჩილებდა. მაგრამ ის, რომ ამ კანონს
სიკვდილი ერქვა, მაშინ არ გამეგებოდა
რადგან სიკვდილისა არაფერი ვიცოდი და
არც მჯეროდა მისი არსებობა. წარმავლო
ბა კი წათლად წარმომიჩნა ბუნებაზე
დაკვირვებამ და პოზიის კითხვამ; საკ
მაოდ ხშირად ვხედავდი, ხესროგორ ცვილ
და ფოთლები. ხოლო სინამდვილესთან და
მის კანონებთან, სხვა რამეებთანაც შეხე
ბა რომ სიკვდილთან შეხებაც არის, მე ჯერ
კიდევ არ ვიცოდი, თუმცა ჩემებურად
შემკრთალი, სულშეძრნუნებული, მიხ
ვედრილი ვიყავი ამას“.

ვინც აძ ოადგენიძე გვეოდს თვალ
გადაავლებს, უეჭველად იგრძნობს —
თხრობას, ალაგ-ალაგ, თანმიმდევრობას
სიმწყობრე აკლია, მაგრამ ასეთი უნგძლივი
დაუდევრობა (მისგან ვერც სხვა იქნებოდა
და დაზღვეული), ნამკითხველსაც იოლად
შეუძლია გამოასწოროს — როგორც მოე
სურვება, ისე გადასვ-გადმოსვას ცალკეული
ლი აბზაცები, არაფერი დაშავდება.

როგორმე გული რომ მომეონებინა
ჩემი უდვითოდ ნაწამები ძმის ხსოვნას
არაერთი ლექსი მივუძღვენი, ბევრი რად
სხვადასხვა რვეულში ჩავწერე მის
მონამეობრივ პიროვნებაზე, ვისმა დაღუპ
ვამაც საბოლოოდ გატეხა ნელში ათასი
ჯურლმულიდან თავდალნეული მამაჩემი
მაგრამ ჩემი სანუხარი ერთი „ჯავრის
კონად“ ვერ შევკარი და შევეცადე რაიმე
თი ჰერმან ჰესეს ამ ბიძგის მომცემი მოგ
ონება—ესეისთვის მიმესადაგებინა, თუმცა
იმდენი მიხევდრა კი მაქვს, ჰესეს შედევრ
თან დაწყვილებულად რომ არ ჩავთვალო
ჩემი ნაცოდვილარი. ცალკეული ადგილები
ის მოყოლა, მისი სტილის სინატიფე და მო-
მხილაობა აშკარად გავაფერმერთა დალე
საკუთარი უგერგილობა გადავდე სიტყვიი
უდიდეს ოსტატს, მაგრამ სიყალბე, რასაც
ყოველთვის ვერიდები, არსად გამი-
ჭაჭანებია. ერთიცაა — შვეიცარიელი ჯა
დოქტორის კითხვისას ნამითაც არ მომშორე
ბია მტკიოვნეული განცდა, რომ ჰანსი ჩემი

მაც იყო, მასავით უგუნებო, შინაფამ
ოდესლაც ცერინუნია, გაუხარელ ბიჭთა
შემთხვევით შეტყუპებულ-ჩანაცვლებუ
ლი.

არ ვიცი, რა დრომ უნდა გაიროს, რათ
ეს უსაშველო, გაუსაძლისი ტკივილი ოდნა-
ვად მაინც გამინელდეს. მეეჭვება, რომე
ლიმე კალენდარმა დაიტიოს ის დამბუზვე
ლი დღეები, გველებივით რომ მეხვევა
გულზე და თანდათან მგუდავს.

ბოლოს, ერთხელაც უნდა მოვიხადო ბოდიში. ვწუხვარ, ყველაფერი ისე ვერ დავალაგვე, როგორც განზრახული მქონდა. ამას მშვიდი ნერგვბი და გაწონასწირებული ხასიათი ესაჭიროება, რაც მე არ გამარჩინია.

ზემოთ, ფრჩხილებში მივანიშნე: ჩემმა
ვახტანგმაც, ჰანსის თავისებურმა ორულ-
მა, დეპრესიის ერთ-ერთი მოუგერიებელი
შეტევისას, გადაწყვიტა დასაკეცი დანიօ
ყელი გამოეჭრა, მაგრამ სისხლში მოთხე
არიოს /თოთხ ჩნდა ვინ აუტომაბოტა მარ-

ვოილს (დილი თითი ვით დატოვეთდა თამარის ტოს) მიუსწრეს, ხორხის გადახერხვა არ დააცადეს და, საავადმყოფოში ნაყვანილს ქირურგმა ჭრილობა გაუკერა. ნაიარევა აშკარად ეტყობოდა საყლაპავზე, მაგრა ამას ვინ დაექცებდა, ოღონდ ის საშინელო ნაბიჯი არ გადაედგა — მეოთხე სართულის ღია ფანჯრიდან, მარტის ქარისხი დღეს, ეზოში ასფალტს არ დასკლომდა.

ରଧାକୃତୀ ବ୍ୟାଲୁ

05.12.2009. მზიან დღეს, უფრო დილ-
აკენ, მიყვარს სასტუმრო „ივერიის“ (ამ-
ამად მას „რედისონი“ ჰქვათ) გვერდით
მომქუდარე და ჩამომდინარ შადრევნთან
ვლა. მიუხედავად იმისა, არავითარი მი-
ოლოგიური ფიგურები და ზღაპრის პერ-
ნაჟები არ ამშვენებს, ეს არის ჩვენი
აღაქის ცენტრის შადრევანი. წაგრძელე-
ული, ოთხუთხა აუზის მარჯვენა მხარეს,
ითქმის მთელ გაყოლებაზე, ფსევრის
ირში, მოზრდილ, ოქროსფერ რგოლებად,
ავლებზე ირიბად გადავლილი და არეკ-

ნულ-ჩახვეული ჭავლები. მისი სწორულო-ვარი რაინდები ხშირად ჩამოჯდებიან ხოლმე „წყლისა პირსა“, საწუხარი რომ გაატარონ დაუდგრომელ დინებას.

გონებადაბინდული ტარიელის საექპენდაციული კვლავ გაჭრილი, ძმადნაფიცი-სათვის თაგშენირული ავთანდილი (გავიხ-სენოთ პოემის მოზრდილი), ერთ-ერთი უძლიერესი, კოსმიური გაქანების თავი „წასვლა ავთანდილისაგან ტარიელის შეყ-რად მეორედ“) სწორედ ასეთ აჩქამებულ ნაკადულთა შეყოვნება, რათა სული მოითქვას და მერე ტარიელისა და ასმა-თის შემფარებელ ქვაბის კარს მიაღეს. ძნელია დაივინყო ეს ცოცხალზე ცოცხა-ლი სურათი, იმდენად სახიერია და ისე

ଲ୍ରମଦା ଡିକ୍ରେବା ହିୟେନ୍ ନାରମଳସବ୍ରାଶି:
ଲାମ୍ବ ଅଲ୍ଲବେନ୍ଦ୍ରିସ, ଫଲ୍ଗ ସଜୀଦ୍ଵିସ,
ଯୁଲିସ ହିସ୍ତ୍ରେଲାସା ମଥିସାସା;
ରା ନ୍ୟାଲୋ ନାବିସ, ଗାରଣ୍ଡାବଣୀସ,
ଶୁଫ୍ଟଗ୍ରେଟିଫିସ ଫାଵଲସା ନ୍ୟଲିସାସା...
ଏହି ଗ୍ରଂଥ ପରିଚ୍ଛନ୍ନିରୀତିରେ ପାଇଁ ପରିଚ୍ଛନ୍ନିରୀତିରେ ପାଇଁ
ବେଳିସିଗୁଲିଥି ଧାଇୟବ୍ୟାଲି, ରିଲ୍ ଲେନ୍ଦ୍ରିଆରାସାତ୍
ରାମଦ୍ରବ୍ଦିମ୍ବ ଗ୍ରେନ୍ଡି ମିର୍ଗାନ୍ଦିମ୍ବ ଧା, ତାନ୍ଦାତ୍,
ସାନ୍ତାଫ୍ରେଲ୍ସ ପ୍ରେର ପ୍ରେନ୍ଟିଙ୍ଗ. ପ୍ରେର ଗାମିଗିବା,
ଫଲ୍ଗନୀରାଦାଗ ରାତିମ ପରିବାଲେବ, ରା ମାଝାନ୍-
ରାଜ୍ୟେବ୍ସ ଗାୟତ୍ରାପ୍ରେଲାଙ୍ଘ. ଇହ କ୍ଷମି ନିର୍ବାକାର
ପିତ୍ରପଦ୍ମି, „ପ୍ରେଜ୍ଞାବିଦ୍ୟାବିନ୍ଦିନି“ ଧାର୍ମିକରିଲେ ନ୍ୟ-
ଅଲ୍ଲ ରମ୍ବ ଆର ଗାଧାମ୍ଭେସବ୍ରାମ୍ଭଦା. କ୍ଷାରତ୍ୟୁଲି
ସିତ୍ପ୍ରୟୋବ ମିଲେବର ଗାମହିରାତ୍ମାବି ଧା ଧାମତ୍ରିକି-
ଅଲ୍ଲବେଲ୍ଲି, ମୁଖ୍ୟମି ଗାମଭ୍ୟାରାବି, ସାକ୍ଷବା,
ମଧ୍ୟେମ୍ଭ ଶମ୍ବିଲିପିଯା ଅନ୍ଦା ଶୈମଦ୍ଗମମ୍ଭି ଧାନ-
ବାଦିଲେ କ୍ଷେତ୍ରବିନ୍ଦୁରେବାବ୍ୟ.

— მათევალი —

თამაზ ყურაშვილი:

„მდიდარი პიგლიორთება და მისი ათვისება არ არის საკმარისი იმისთვის, რომ ნოვატორი გახდე, რაღაც ასალი თქვა“

თამაზ ყურაშვილის პირველი „შეხვედრა“ ჯაზთან მშობლების მიერ შეძენილი რადიოლა „მირ“-ის საშუალებით შედგა. ვაშინგტონიდან მაუნეგბლობდა რადიოარხის, რომლის ერთ-ერთი გადაცემა (იგი რადიოარხის დამფუძნებელს თავად მიჰყავდა) ჯაზსა და მის ისტორიას ეძღვნებოდა. წამყვანი მსმენებლს ამ მუსიკალურ უანის შესახებ სრულყოფილ ინფორმაციას ანვდიდა. იგი საინტერესოდ ყველოდა შემსრულებლებზე, მიმდინარეობებზე. პროექტის მიზანს აღმოსავალით ევროპის ევენიებში ჯაზის პოპულარიზაციაზე ნარმადვენდა. მართლაც, არაერთმა მომავალმა მუსიკოსმა ევროპაში ჯაზი სწორედ ამ გადაცემებით გაიცნოდა შეიყვარა. რადიოარხმა მაუნეგბლობა 1956 წლიდან დაიწყო, ბატონი თამაზი კი ერთგულ მსმენებლით რიცხვს 57-იდან შეუერთდა. მოგვიანებით, ცნობილ ნამყვანთან შეხვედრისას, მისგან „საყვადური“ მიიღო, ერთი ნელი დაგიკარგავს.

რადიოგადაცემებს ფირფიტების პირველი კოლექცია მოჰყვა, შემდეგ კი — მაგნიტოფირი და ჩანაწერების პირველი კორებული. თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ბიოლოგის ფაკულტეტის მეოთხე კურსზე იყო, როცა ჯაზით გატაცებამ სერიოზულ გადაწყვეტილებამდე მიიყვანა — კონსერვატორიის პროფესორთან, ნიკოლოზ სავეჩერიაშვილი მეცადინეობა დაიწყო და მაღლ კონტრაბასს ისე დაეუფლა, რომ სავეჩერიაშვილი განუცხადა, კონსერვატორიაშვილი უნდა ჩაბაროო. ნიკოლაი ვასილევიჩი ჯაზურ მუსიკას არ იცნობდა, არც მოსწავლეს გაუმხელია თავისი გატაცების შესახებ. მხოლოდ მერე, როცა ბატონი თამაზი უკვე კონსერვატორიის საორეკსტრო ფაკულტეტზე კონტრაბასის კლასში სწორებდა, მასნავლებელს მოასმენინა, როგორ ფლობდნენ ამ ინსტრუმენტს ჯაზის შემსრულებლები და მისივე თხოვნით ჩანაწერების კორებულიც შეუდგინა.

შემდეგ იყო აქტიური მონაწილეობა საბჭოთა კავშირისა და ევროპის ქალაქებში გამართულ ჯაზ კონცერტებისა და ფესტივალებში, გამოსვლები შეერთებულ შტატებში და ცნობილ შემსრულებლებთან ჩანერილი ალბომები... პატონი თამაზი არაერთი საერთაშორისო კონკურსის ლაურეატის. ხელმძღვანელობდა საქართველოს ტელევიზიის სახელმწიფო ორკესტრსა და ჯაზანასამბლს, ავტორია მუსიკალური კომპოზიციებისა, დანერილი აქვს მუსიკა ქართული ფილმებისთვისაც. მისი მუსიკალური გზა მდიდარია ნარმატებით. პირველი ქაზმენის ცხოვრება, ცოტა ხნის ნინ ფილარმონიასთან გახსნილმა ვარსკვლავმა თითქოს ერთიანდ დაიტია.

რაც შეეხება ლიტერატურისადმი მის დამოკიდებულებას, ამბობს, ჯაზსა და ლიტერატურას შორის მჭიდრო კავშირიათ. როცა თამაზ ყურაშვილის საუბარს ისმენ, ხვდები, რომ მისთვის ეს ორი ხელოვნება მართლაც ისეა გადახლართული ერთმანეთთან, რომ ზღვარი თითქოს ნაშლილია — ინყებს საუბარს მნერლობაზე და მუსიკაზე გადადის, ან პირიქით...

— ბატონი თამაზი, თავის დროზე ჯაზური მუსიკით გატაცებამ, ალბათ ბევრი რამ შეცვალა თქვენს ცხოვრებაში. ვფიქრობ, ლიტერატურაშიც, ახალი ავტორების მიმართ გაჩინდა ინტერესი.

— რა თქმა უნდა, ასე იყო. ვინაიდან ეს მუსიკალური უანრი ამერიკიდან მოდის, იქაურმა ლიტერატურამ დამაინტერესა. პოეზიამ — არა, პოეზია ნაცელებად აქვთ ამერიკელებს. ვინათულობდი ფოლკენრს, სელინჯერს, ჰემინგუეის, აპდაიკს, ასევე სხვა ავტორებს, რომლებიც ჯაზის შესახებ წერდნენ, საუბრობდნენ ჯაზზე თავიანთ ნოველებას თუ ჩანახატები. ასეთი მნერლები ძალიან მიზიდავდნენ. არ დამიტოვებია არცერთი პერიოდული გამოცემა, სადაც ეს ავტორები იბეჭდებოდა, ვერცხლით მათ ჩინგება. იმ პერიოდში ამერიკული ლიტერატურა ძელმისადმი იყო, მითუმეტეს თუ ნანარმოებში რაიმე ანტისაბჭოთა ელემენტი იდო. დღეს ყველაფერი მისაზღვდომია, თარგმნილია, იყიდება. რა ხარისხის თარგმანებია — ეს სხვა თემაა. გული მწყდება, რომ თანამედროვე ახალგაზრდები მთაცვრული ლიტერატურით ნაკლებად ინტერესდებიან. ტექნოლოგიების განვითარებამ, კომპიუტერმა, ტელევიზიამ მათი ინტერესის წიგნის მიმართ გაანელა. პარადოქსია, დაივლი წიგნის მაღაზიებს, პოლიგრაფიული მაღალი წიგნის მაღაზიები, როგორ მოინდიდა. ასე მაღაზიები არის ტექსტები, რომელსაც ემოციას ტოვებს მსმენელში. ამ ენერგეტიკაში შეიძლება რაღაც ისეთი იდეა ნარმოშესა ადამიანში, სხვა არაფრისგან რომ არ დაებადებოდა.

იყვნენ. უფრო ადრე კი თბილისში, სამეფო უნდის თეატრში ბოლანდიელ პოეტთან ერთად გამოვედი. ის გოგონა პოლანდიაში ყოფნისას გავიცანი. მოგვიანებით თბილისში ჩამოვიდა, „პოლანდიის დღეებში“ მონანილებას უნდა მიეღო. ითხოვა, თუ შეიძლება ბატონი თამაზი ჩემი ლექსების ნაციონადიური ენა არ ვიცი და რას კითხულობდა, არ მემორდა. თუმცა, მთლიანობაში ისეთი სურათი დაიხატა, რითქოს ის მუსიკა მისი პორტით დაიხატა. საათზე მეტხანს ვასრულებდით. ასეთი „გიკები“ იმითაცაა საინტერესო, რომ გარკვეულ ემოციას ტოვებს მსმენელში. ამ ენერგეტიკაში შეიძლება რაღაც ისეთი იდეა ნანილია მოცემული, მაგრაც მუსიკალური მხარე, მისი იდეა, პორტოზნები თეატრში იმით დაიხატა. საათზე მეტხანს ვასრულებდა. ასეთი გარები და რას კითხულობდა, არ ვიცი და რას კითხულობდა, არ მემორდა. თუმცა, მთლიანობაში ისეთი სურათი დაიხატა, რითქოს ის მუსიკა მისი პორტით დაიხატა. საათზე მეტხანს ვასრულებდა. ასეთი „გიკები“ იმითაცაა საინტერესო, რომ გარკვეულ ემოციას ტოვებს მსმენელში. ამ ენერგეტიკაში შეიძლება ბატონი თამაზი ჩემი ლექსებში იმითაცაა საინტერესო, რომელსაც შემთხვევაშიც — არის ტექსტები, რომელსაც დამოკიდებული ერთმანეთთან, რომ ზღვარი თეორიული და ელექტროგაზის ტერიტორიაზე გადადის, ან პირიქით...

— თქვენ აქვთ, რომ ჯაზი და ლიტერატურა ძელმისანვებია... ამით ისინი ერთმანეთს ჰქონიან. მაგალითად, მსმენელი ერთგვარად მომზადებული უნდა იყოს ჯაზის მოსასმენად, მას გაცნობიერებული უნდა ჰქონდეს, რას უსმენს. ასევეა ლიტერატურის შემთხვევაშიც — არის ტექსტები, რომელსაც დამზადებული ერთმანეთთან, რაიმე ანტისაბჭოთა ელემენტი იდო. დღეს ყველაფერი მისაზღვდომია, თარგმნილია, იყიდება. რა ხარისხის თარგმანებია — ეს სხვა თემაა. გული მწყდება, რომ თანამედროვე ახალგაზრდები მთაცვრული ლიტერატურით ნაკლებად ინტერესდებიან. ტექნოლოგიების განვითარებამ, კომპიუტერმა, ტელევიზიამ მათი ინტერესის წიგნის მიმართ გაანელა. პარადოქსია, დაივლი წიგნის მაღაზიები, პოლიგრაფიული მაღაზიები, როგორ მოინდიდა. ასე მაღაზიები არის ტექსტები, რომელსაც მომზადებული ერთმანეთთან, რაიმე ანტისაბჭოთა ელემენტი იდო. დღეს ყველაფერი მისაზღვდომია, თარგმნილია, იყიდება. რა ხარისხის თარგმანებია — ეს სხვა თემაა. გული მწყდება, რომ თანამედროვე ახალგაზრდები მთაცვრული ლიტერატურით ნაკლებად ინტერესდებიან. ტექნოლოგიების განვითარებამ, კომპიუტერმა, ტელევიზიამ მათი ინტერესის წიგნის მიმართ გაანელა. პარადოქსია, დაივლი წიგნის მაღაზიები, პოლიგრაფიული მაღაზიები, როგორ მოინდიდა. ასე მაღაზიები არის ტექსტები, რომელსაც მომზადებული ერთმანეთთან, რაიმე ანტისაბჭოთა ელემენტი იდო. დღეს ყველაფერი მისაზღვდომია, თარგმნილია, იყიდება. რა ხარისხის თარგმანებია — ეს სხვა თემაა. გული მწყდება, რომ თანამედროვე ახალგაზრდები მთაცვრული ლიტერატურით ნაკლებად ინტერესდებიან. ტექნოლოგიების განვითარებამ, კომპიუტერმა, ტელევიზიამ მათი ინტერესის წიგნის მიმართ გაანელა. პარადოქსია, დაივლი წიგნის მაღაზიები, პოლიგრაფიული მაღაზიები, როგორ მოინდიდა. ასე მაღაზიები არის ტექსტები, რომელსაც მომზადებული ერთმანეთთან, რაიმე ანტისაბჭოთა ელემენტი იდო. დღეს ყველაფერი მისაზღვდომია, თარგმნილია, იყიდება. რა ხარისხის თარგმანებია — ეს სხვა თემაა. გული მწყდება, რომ თანამედროვე ახალგაზრდები მთაცვრული ლიტერატურით ნაკლებად ინტერესდებიან. ტექნოლოგიების განვითარებამ, კომპიუტერმა, ტელევიზიამ მათი ინტერესის წიგნის მიმართ გაანელა. პარადოქსია, დაივლი წიგნის მაღაზიები, პოლიგრაფიული მაღაზიები, როგორ მოინდიდა. ასე მაღაზიები არის ტექსტები, რომელსაც მომზადებული ერთმანეთთან, რაიმე ანტისაბჭოთა ელემენტი იდო. დღეს ყველაფერი მისაზღვდომია, თარგმნილია, იყიდება. რა ხარისხის თარგმანებია — ეს სხვა თემაა. გული მწყდება, რომ თანამედროვე ახალგაზრდები მთაცვრული ლიტერატურით ნაკლებად ინტერესდებიან. ტექნოლოგიების განვითარებამ, კომპიუტერმა, ტელევიზიამ მათი ინტერესის წიგნის მიმართ გაანელა. პარადოქსია, დაივლი წიგნის მაღაზიები, პოლიგრაფიული მაღაზიები, როგორ მოინდიდა. ასე მაღაზიები არის ტექსტები, რომელსაც მომზადებული ერთმანეთთან, რაიმე ანტისაბჭოთა ელემენტი იდო. დღეს

၁၉၈၀-၂၀၂၀ ဗာက်တော်ဗုဒ္ဓဘာသာ မြတ်စွာနေဂျာ အပေါ်

ପ୍ରକଟିକାଳ ତାରକାଳୀ

ასეთი შემფასებელი კი არ ჩანს. ქეყევა-
ნაში რამდენიმე პროფესიონალი კრიტიკო-
სია, რომელიც ძირითადად „ვეშაპეზზე“

ნადირობს და პატარა „თევზები“ მისი საკ-ბილო არაა. არის კიდევ სამი-ოთხი ადამი-ანი, რომელიც კრიტიკულ ნერილებს ხან-დახან თუ წერს. მწერალი წრიილებს, არ იცის, რა ქნას. ზოგიერთი პირდაპირ ამ-ბობს, ოღონდ რეცენზია დამინერეთ და, თუ გინდა, უარყოფითად შემაფასეთო — ეს კულტურული ჯანსაღი მიდგომაა. ზოგი კი მი-იჩევს, რომ რაკი რამდენიმე კრიტიკული წერილის ავტორი ხარ, ბიბლიაზე ხე-ლდადებულმა დადე ფიცი, რომ რაც კი წიგნად გამოიცემა, კულტურას გამოეხმაურო. არადა, გამოხმაურება კი არა, გამოცემულ-ნიგნა დიდი ნანილი, დამეთანხმებით, გადაფურცვლადაც კი არ ირს. თუმცა, ამგვარი წიგნის ავტორთან ასეთ მოსაზრე-ბას თუ გამოიტქვამ, ჩათვლის, რომ მის „ნი-ჭიერებაზე“ დაპოლმილი, ბოროტი არსება ხარ, ან სხვა მოტივაცია გაქვს — ვთქვას, მის სამეცნიეროს არ ეკუთვნი, ან სულაც ვიღაცამ გთხოვა ამ ავტორის განადგურებ-ბა. მოკლედ, მიზეზებს მრავლად მოიტიქრებს და მთავარზე არ დაფიქრდე-ბა — რომ მისი წიგნი მართლაც ნაკლებად ფასეულია და უკეთესია, ლაფსუსების გა-მოსწორებაზე იფიქროს, ან სულაც არ გააჩნია მზატცრული ლირებულება და კარ-გი იქნება, თუ მწერლობაზე ფიქრს თავს დაანეცხებს და მებალეობას ან მებოსტ-ნეობას მიჰყოფს ხელს — სხვათა შორის, ეს ახლა მოდაშია.

არადა, თქვენ გვიონიათ, ვამტყუნებ-მწერალს, რომელიც კრიტიკას ითხოვს? მართალია, უნდა დაინეროს კრიტიკა, ოღონდ ვინ უნდა დაწეროს ის? ლიტერა-ტორები ისედაც მცირე წრეს ნარმოად-გენენ. ძალიან თუ მოინდომებთ, მაქსიმუმი ორას ადამიანს შეკრებთ. ჰოდა, რა თქმა უნდა, კულტურა ერთმანეთს იცნობს. ამას ნინათ ერთმა მწერალმა, რომელიც ბეჭდ-ვით ჰერიონდიკაში ახალგამოსულ-ნიგნებზე აპირებდა გამოხმაურებას,

მითხრა, რომ ესა და ეს წიგნი მოეწონა და აპირებს, პატარა წერილი მოამზადის, ხოლო ესა და ეს გამოცემა არ მოეწონა და ამიტომ არ დაწერს. მე ვუთხარი, მერე შეწყდაწერე, რომ არ მოგეწონა და დაასაბუთეო ნეტავი შენ, ახლა თავს ავიტყიებო — მი- პასუხა. ეს სტანდარტული პასუხია. გულ-ში ყველას გვაქვს ჩვენი აზრი — ავიც და კარგიც, მაგრამ სათემელად მხოლოდ კარგს ვამჟღავნებთ, პირველ რიგში იმიტომ, რომ ავტორი, მით უმეტეს, ცნობილი ავტორი, არ გავანაწყენოთ, რადგან ადამი- ახებს ძალიან, ძალიან მოგვწოხს, როცა ყველას ვუყვარვართ და საპირისპიროს დაძებება არაფრისისდიდებით არ გვინდა.

შედეგი ისაა, რომ ამ „კეთილმეგონ-ბრულ“ მარათონს შედეგად დაბალხარისხს-იანი ლიტერატურის წინ წამოწევა და ნამ-დვილი ფასეულობების დისკრედიტაცია მოსდევს. ამიტომ უნდა დავიფიქრდეთ „კეთილი მეგობრის“ იმიჯი და შედეგად მეგალომანიური ქაოსი გვირჩევნია ოუ-იმის აღიარება, რომ ლიტერატურის დიდი ნაწილი სადღაც, მეცხრამეტე საუკუნის-დროინდელი დაბალი კლასის მწერლობისა დონეზეა გაყინული, რომელსაც გამორჩევა, დახრისხსება და გადაყრა სჭირდება საზღაპრით ვაძბო — საუბრია დიდ ნაწილზე, რადგან რამდენიმე ძალით წიქიერი და ცოტა უფრო მეტი „არაუშავს“ ავტორი, საბედნიეროდ, ნამდვილად გვყავს.

და ამ „საჩიოთორის“ საქმეს პირველ რიგში კრიტიკა თუ წახმარს ხელს. სწორედ ამიტომ მგზნა, რომ თითოეულმა ლიტერატორმა ეთიკის ელემენტარულ ნორმად უნდა მიიჩნოს, შექლებისადაც გვარდება მომოქვას თავისი უარყოფითი მოსაზრება იმ ლიტერატურული პროდუქტის მიმართ, რომლის დაბალი ხარისხიც ასე თვალში მოსახელედია. რაც შეეხება სახოტბო დითირამბებს, ამას ქართველები მეგობრულ „ტუსოვკებზეც“ მაღალ დონეზე მოვახერხებთ, რადგან ეს ის სფეროა, სადაც არასოდეს არაფერი გვემლება...

ନୟନ୍ତର କାତିଲାନ୍ତରଣଙ୍କୁ ମନୋରଙ୍ଗାଧି ପାଇଁ ଏହାରେ

„ԱՅԵՎ Ի ՐԱՄԴՐԵՆՈՒԹԵ ԵԿԵԼՈԱ, ԳԱՆՏԱԿՅՈՒԹՐԵ-
ՋՈՒԹ ՄԱՏ ՑԵՄԾԵԳ, ՐԱՎ ՈՒԺՔԵՐՆԵԳՔՍՈՂՐՎԵՇՈ
ՑՈՂՐՄԵՅՅՈ, ՑՈՂՐԸՆԱԼԵՅՅՈ ԴԱ ՏԵՎՈ ՏՈՉՈԱԾ-
ՄՈՐՈ ԿԵՍԵԼԵՅՅՈ ՄՈՄԹՐԱՎԼԸՆ, ԼՈՒԺՔԵՐԱՑՄՈՐԱԾ
ՑՈՂՈՂՐԱՑՈՒՅՆՈ ԳԱՄՈՎԵՄԵՅՈՆԸՆ ԿՐՈՄՊՈՒ-
ՄԵՐՏ Ե ԵՐԱՆԵՅՑԵ ԳԱԴԱԾՆԱՑՎՈՂ, ԱՆՍ
ՏԱՅՈ ՇԵԲՎԵՅՆՈ, ՏԱՎՈՎԱՐԵՅՆՈ, ՄԱԳՐԱՄ ՄԿՎ-
ԴԱՐՈ ՏՈՂՐՑՈՒԾ ԵԱԼԵԽԹՐԱՎԱԼ ԱՐԵՆԱՆԵ
ՄՈՐՈՅԵՎԵԴՐԱ. ՄԵՐԵՐԱԼՄԱ ԳԱԴԱԵԿՎՈՒԾԱ,
ՐՈՂՈՐԸՆ ԱԽԵԱՏԵԱՆՑ ՑԵԽԱԾՑՄՅՈՂ ԾԱՎՅԵՏ,
ՏԱՎՈՆ ՏԱՆԱՐՄՈՒԵԾ ԿՎԱԼՄՈՒ ԲԱՇՋԳԵՏ, ԵԱԾ
ԵԿԵԼՈ ՏԱԱՇՎԵԼՈՆՍ, ԵԱԾ ՏՈՒՐՎԱ, ԴԱ ՏՄ
ՏԱՖՈՐԸ ՈՒՅԵՅՅԱ, ԵՅԱԼՈԿՈ ՈՆՅԵՎԼՈՆ ՄՈՆ
ՋԱՏԱՎԱԾԱ, ՀԱՐԴԳԱՆ, ՐԱՎ ՄՄՈՐ ՄԿՄԱ-
ՋԱԿՄԹՐԵՄԸՆ ՈՆՅԵՏԱ (ՄԿՄԱՐՈՎԵՏԱ) ԾԱՎՅԵՏ
(ՏԱՆԱՐՄՈՒԵՅՈ), ՄՈՒԾ ՄՄՈՐ ՄՄՈՐ ՄԿՄԻՆ ՃՅՈՆ
ԺԱՎԱՅՐԱ ԴԱ ԺԱՄՆԴՐՈՒՅՆՈ ԳԱՐԵՄՈՉ ԱՅԱ-
ԺՄԿՈՓՍ (ՄԿՄԱՐՈՎԵՏԱ) ՄՄՈՐ ՈՈԼԱԳ ԵՐԲԻՆԸ,
ՏԱԱՇՎԵՏ, ԳԱԵԵԼԱՎՏ (ԺԱԿՄՆԵՅԵԾ ԴԱ
ԺԱՎԱՐՆՈՒՅԿԵՅԸ)... ՎԱԴՐՈՆԿՈՆ (ՄԵՐԵՐԸՆ)
ԵԿԵԼՈ ՄՄ ԵՄԱԼՈԿ Այսա ՏԱՖՈՐԸ, ՐՈՄ
ՏԵՍԵՐԵՒԾ ԿՄԱԾՈՒ ԵՎԱ ԱՏՐՈԼՈՆՆՈՆ, ՐԱՏԱ
ՄԱՏՄԱ ՏԱԿԱՐԱԾ ԴԱՄԲՌԿՈՂՈԼԵՅԼԱԳ ԳԱՐԵՎԱ-
ԼՈՆ ԺԾԱ, ՐՈՄԵԼՈԿ ՄՈՆ ՄՄՎԱԼՈ ՏԱՐ-
ՄԱՑՄԵՅՈՆԸ, ՏՐԵՄՈՒԵՅԸՆ, ԳՐԱԾԻ ԴԱ ՏԵՎՈ
ԿԱՅՈ ԱմեյԵՅՈՆ ՆՈՆԱՊՈՐՈՒԾ ՈՒՅԵՅՅԱ.

მოკლედ, ლიტერატურული ნაწარმოების ბედი, „მშობლის“ მარიფათზე, სიყორჩალეზე, გაძრობ-გამოძრომაზე, ხალხის შეწუხებაზე შეიქანდადმოკიდებული, თავად ნაწარმოებზე კი — ნაკლებად. დღეს სოციალურ ქსელებში, გასსაკუთრებით კი ფეისბუქზე, „ფრენდის“ მიერ თუნდაც ყველაზე საქმიანად უარყოფითი კომენტარი ისეთივე უზრდელური საქციელია, როგორც, ვთქვათ, დაბადების დღეზე შეკრებილ ახლობლებთან უცხო, მთვრალი დებომიორის შემოწრა, სადაც დასწრებაზე, მასპინძელი მოუხდის ბოლოშს სტუმრებს (ამოდ მოუღურტულე ფრენდებს) თუ სტუმრები დაასაწრებენ და დაამშვიდებენ დაუპატიჟებელი სტუმრის თავხედომით გულშელონებულ იუბილარს(ავტორს), რათა ამის შემდეგ ისევ ერთად გააგრძელონ შეხმატებილებული დითირამბ-სადღეგრძელები.

კიდევ კარგი, ნიჭიერ ავტორთა და კიდევ, ზეცაში ვინც არის, იმის შენევნით, ლიტერატურა მხოლოდ სოციალური ქსელების სივრცეში არ იკვალავს გზას.

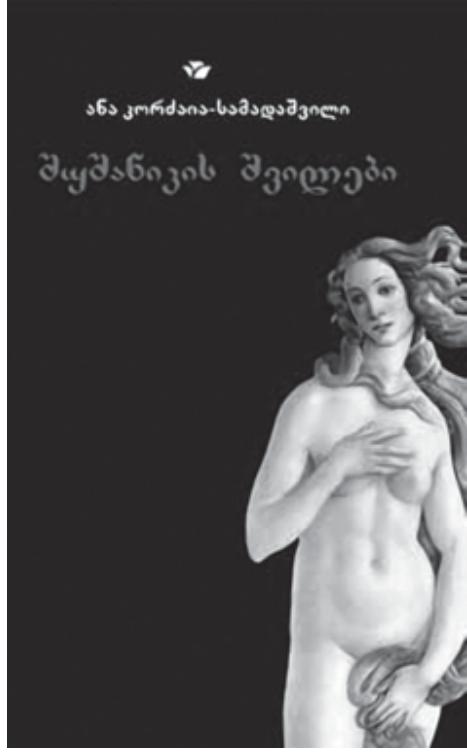
თოვეულ ჩვენგანს, როცა ძხერალთა ჩამოთვლას გვთხოვთ, პირველ რიგში იმა ავტორთა გვარები მოგვარება ხოლო პირზე, რომელთაც დღეში რამდენჯერმე ვაწყდებით სოციალურ ქსელში. ისინი კი, ვინც კრებულები რამდენიმე წლის წინ გამსცეს, ახლა თაროებზე გვიდევს და ჩვენივე აღფრთოვანებებიც თითქოს იქმნიან, აღარ გვასხოვს. ამას წინათ ჩემით თავიც გამოვიჭირე ამგვარ უსამართლო-ბაში, უფრო ზუსტად, ერთ-ერთი ღიტერ-ატურული გაზეთის რედაქტორმა გამოიძინორ. აღმოჩნდა, რომ პირად საუბაროს ცეკი მე, პირველ რიგში, იმ მწერლებს ვიხსე-ნიებდი, ვისი პუბლიკაციებიც წამდაუწუმმა მხვდება პერიოდიკაში და ვთქვათ, ისეთი საინტერესო ავტორი, როგორცაა არჩილ ქიქოძე, ამ ჩამონაზოგალში არც კი გამხსენებია. ასევე ნაკლებად იხსენიებენ, მა-გალითად, ელა გოჩალშვილს, რომლის პოე-ზიაც ძალიან მნიშვნელოვანი და ფა-სეულია ქართული ღიტერატურისთვის. ის არ თუ ვერ ურთიერთობს ადამიანთა იმ კატეგორიასთან, ვინც მერე, სუფრაზე თუ პიკნიკზე, ერთად გატარებული სასიამოვნო წუთების ხათრით, მასზე რეცენზიას დაწერს, ინტერვიუში მოიხსენიებს, მის ლექსებს სოციალურ ქსელებში განათავსებს, ერთი სიტყვით, „გააპირებს“...

შთაგენზღილებები
ანა პორტატია-
სამადაშვილის
ახალ რომანზე

სკანდალური რომანი — ასე შეაფასა
ქართულმა ტელემედიამ ანა კორძაია-სა-
მადაშვილის ახალი რომანი. ამგვარი ფრა-
ზა, ბუნებრივია, დაანიტრივებდა სენა-
ციების მოყვარულ საზოგადოებასაც და
ლიტერატურის მოყვარულებასაც. თუმცა,
რაკი ფართო მკითხველამდე რომანს მხ-
ოლოდ აკტორი იცნობდა, მას პირველ
რიგში მოტრიდა ყურს ასეთი ფორმუ-
ლირება, რადგან სკანდალური რომანის
დაწერა რომ სდომებოდა, ამ მცდელობის
წარმატებული თუ წარუმატებელი კვალი
ტექსტს აუცილებლად დაეტყობოდა. ისე,
კი გააჭლერა ავტორმა, ეს შუშანიკი ის
შუშანიკიარ გეგონოთო, მაგრამ ვინ უგდო
ყური. თუმცა კი უნდა გაეთვალა, რომ ეს
სახელწოდება ჩვენს საზოგადოებაში ამგ-
ვარ ასოციაციას გამოიწვევდა, და თუ
გათვალა, ალბათ, ასეც სურდა. თუმცა მე
ვიტყობი, რომ ანა კორძაია-სამადაშვილს
საზოგადოების „ასაგდებად“ და
პასეისტების გულის გასახეთქად მსგავსი
სვლა არ სჭირდება, რადგან მას ისედაც
ჰყავს ერთგული მკითხველი. ზოგადად კი,
ვფიქრობ, თავად მწერალმა უნდა გან-
საზღვროს, მისი წიგნი კომერციული, ანუ
მასაზე გათვლილი პროექტია თუ ლიტერ-
ატურული გურმანების საკბილო...

რაც შეეხება თვითონ რომანს — ესაა
ნანარმოები არაფერზე, ანუ იმაზე, თუ
როგორ მიდიან სიყვარულისკენ, როგორ
იქსაქსებიან, ამ სავალ გზაზე როგორ

აქ სიუჟეტიც მონახაზის დონეზეა, როგორც მართას და ნიკოს (პერსონაჟების) ცხოვრება დარჩა მონახაზის დონეზე, რადგან ვერ შედგნენ, ვერ იცხოვრეს. აქ არაა მუქი, სწორხაზოვანი პასაჟები. ყველა ზედაპირულობა, რაც იყვეთება გმირების ხასიათის შესახებ, უამრავ ამბავსა და თვისებას გულისხმობს, რასაც ავტორი არ გვაჩვენებს, არ გვიყვება. თუმცა კი პატარ-პატარა ფრაგმენტებს მაინც გვთავაზობს, რადგან ამით თითქოსდა თხრობას ამდიდრებს. მაგრამ ენერგიების სგან დაცლილი პერსონაჟები ვერაფერს ახალს ვერ წამოიწყებენ, ვერ შექმნიან, პიროვნულ ბეჭედს ვერ დასვამენ. გამოჯიტულია ქალაქიც, სადაც ისინი ცხოვრობენ; ფაქტობრივად ქალაქი მათში ირევლება და ისინი ქალაქს ირევლავენ. გზააბნეულია ყველა და ყველაფერი. სასონარკეთილი სიმშვიდე — აი, ესაა მათი ყოფა.

გექმნება შთაბეჭდილება, რომ ავტორი
ისეთივე გულგრილია თავისი პერსონაჟე-
ბის მიმართ, როგორც ისინი — სამ-
ყაროსთან მიმართებაში. მაგრამ ეს ხდება
თავიდან. მერე და მერე რწმუნდები, რომ
ანა ცდილობს, არ იყოს სენტიმენტალური,
ცდილობს, მოგანოდოს რეალობა საკუ-
თარი ემოციების გარეშე, რომ შენ გააკე-
თო არჩევანი, თანაუგრძნო თუ შეიძულო
სამყარო, რომელიც ასეთია და ამ ფაქტს
ვერსაა დაუსწევალ. ამიტომაც ეს რომანი,
ჩემი აზრით, ჰესიმისტური რომანია.

ნაწარმოების ფინალში, ვფიქრობ, ავტორმა მთელი ტექსტის მანძილზე დაგროვილ-მოთვეკილი თავისი სენსიტიური დამოკიდებულება გადმოვარა. შექმნა მთაბეჭდილება, რომ გმირების ერთგვარი აპსოლუტია შედგა, რადგან ისინი თავად შეიყვარა.

ნაკითხვის შემდეგ თითოეული პერსონაჟი და ამბავიც ჩვენი ემოციური სამყაროდან მაღვევე ქრება, თითქოს არც ნაგვიყითხავს. იქნებ ავტორის მიზანიც ეს იყო, რომ აი, ასე — გაევლო და გამქრალიყო.

ამ მწერალს ხშირად საყვედლურობენ ხოლმე, რომ ის უხამსი გამონათქვამებით მანიპულირებს გარკვეული კატეგორიის მეითხველზე. მისი მწერლური საქმიანობის გარისურაჟზე შეიძლება მართლაც ასე იყო — პირველი სიშიშვლის აქტ-რიტუალი დიდი ხნის ნინ ჩაატარა. ამჯერად კი ავტორი უბრალოდ ჰყვება, ძალიან მსუბუქად გითრევს მხატვრული თხრობის ლაბირინთში. ის არ ფარისევლობს, არ იყენებს ევფემიზმებს. ვინც ანას პირადად იცნობს, მიხვდება, რომ ეს მისი საუბრის სტილია და არაფერს არ აღამაზებს, უბრალოდ, ნატურალისტობს, ანუ ნატურალიზმით კოკეტობს. ხშირად ზომიერების შეგრძნება ღალატობს და ზედმეტად უშუალოვდება. უფრო ზუსტად კი, მეტისმეტად გაშიშვლებული უშუალობიდან შეთხვულ, გათამაშებულ უშუალობაში არა არა არა.

ისე კი, სკაპრეზებით ფონს გასვლამ კარგა ხანია მოჭამა თავისი დრო. თუმცა კი ჩვენი საზოგადოების დიდი ნაწილი ვერა და ვერ დაშვიდდა იმდენად მაინც, რომ ამის გამო მწერალს პასუხი აღარ მოსთხოვოს. ამ დეტალებზე მოცდენა, ვფიქრობ, გარკვეული ტიპის ობსკურან-ტიზმია. აჯობებს, იმაზე დავფიქრდეთ, რომ „შუპანიკის შეილების“ სახით ლიტ-ერატურას კიდევ ერთი ქართული რომანი შეემატა, მაგრამ მიუხედავად რიგი ლირსებებისა, რომელზეც ზემოთ ვი-საუბრე, ის მაინც ვერ დგას იმ სიმაღლეზე, რომელიც ოცდამერთე საუკუნის რო-მანს შეიძლებოდა დაელაშქრა თუნდაც ჩვენებულ, ქართულ ფორმატში.

სონია ქართველიშვილი

პატო ჯავახის მიერ დანართის „რეაქცია“

— ამხელა შესაგალი ერთგვარი თავის გამართლებაცაა, რადგან მინდა ავხსნა, როგორ აღვიტო კატო ჯავახიშვილის ლექსი „რღვევა“ და როგორ დაგუქვეყნდებარე იგი გარკვეულ ტექსტს, რომლის დახმარებითაც, ჩემთვის აღქმა მთლიანობაში მოხდა და არა ფრაგმენტულად — ცალკეულ ფრაზებზე დაკვირვებით. შევეცდები ავხსნა, რა იყოს ეს „გასაღები“. ბარებ, იმასაც დავამატებ, რომ არ მაქვს ამბიცია, ზუსტად გამოვიცნო ავტორის აზრები და განცდები, მოუხედავად იმისა, რომ ორვე ერთი თაობის ქალები ვართ და შესაძლოა, ბევრი რამ საერთოც იყოს ჩემის სატკივაოუ. უპრალდო მინდა ავხსნა ის, რამაც ჩემთვის ლექსის წაკითხვა ბევრად სასიამოვნო და საინტერესო გახსადა. შედარებით მარტივით დაგინებდ და ვიტყვი რაზეა, ჩემი აზრით, ლექსი (გავისინიგ ბავშვობას) თა უონბას / უოტათო

როგორ ვაცილებ შიშველ
ტერფებს პირგახსნილ დღეებს,
ტანზე ფერშეცვლილ მოგონებებს
რომ ქაფებენ
და ამ მუხლამდე გადაჭრილი,
დასკრილი კაბით,
ალაგ გახსნილი თასმებით
და საღილებით,
ყველა მდედრისგან წაუბილნავ
აგრილებს ვეძებ".
მერე კი, როცა პლასტელინივით დარბილებული სხეულები ერთმანეთში შეირცვა, იძდენად, რომ მათი (ცალ-ცალკე გადა- რჩევა (როგორც ირჩევა იფქლი და ლვარდლი) წარმოუდგენელია, იმიტომ რომ, თუ დვარძლმა იფქლისგან ვერაფერი აიღო, აქ ერთს მეორეს „სუნთქვა დაბრალდება“, იმ მიზეზით, რომ საქმე ორ კი არა, ერთ არსებასთან გვაქვს, რომელმაც „უსინდისოვან“ მიისა უკორა ლრივის თვისისძიები:

ვინაშენი იავგორად და გორგას ცოტათ
გაგარაკიშება. „რღვევაში“ ალწოლია
ადამიანის რღვევის, მისი მოლევულებად
და ატომებად დაშლის ნინა პროცესი.
როგორც ვიცით, მყარი სხეულების დაშ-
ლა საგნების დარბილებით, მათთვის
ფორმის დაკარგით იწყება. ამ დროს, ისი-
ნი ელასტიურები, წელვადები, დაგრაგ-
ნილები, გადაგრეხილები, სახენაშლილე-

ზიდ იმიაქციონ იმიტება მომართები:
„ერთხელ, იცოდე ჩემი სუნთქვა
დაგბრალდება და
პირგახსილ სევდას ვერასოდეს
ვერ შეიხორცებ“.
ბარემ, იმასაც ვიტყვი, რითი ვიხელ-
მძლვანელე, როცა ლექსი ასეთი ინტერ-
პრეტაციით აღვიქვი, ანუ აზრთა ასეთ
სისტემას დავუკვემდებარე: გამახსენდა

Երտ-Երտու ցայլօղացիս մռասաշրջեա, ռոմելուց Շըյքվաճա, այենա, Ռաբորմ արձուղեծ-
դա սալզագործ դալու տացու նախաթիւնի սա-
ցնեածն: Ցանու ածրուտ, յը ցամոնցայլու ոյս
մօմու, ռոմ Շըմոյեմեց դարձուղեծուղու սա-
ցնեածն սացագործ սեցուղի մօմունա, պայ-
լագործ և Շըյքման պահուածա. ացգումուն ած-
րուտ, յը ցանուրողեծուղու ոյս ուրագու գրա-
ցեցուտ (ագրուց ասացի կրպակուսցանո
միու դակարգցուտ, կրացուղու կրմէյնսուրե-
ծաս կու դալու սացնեածն Շըյքմուն “ը.ո. Տոնաց-
լունա մատ սանու Շըյքսպերն Շըյքվաճա”: Քիմո
ածրուտ կո, մօմութոմ, ռոմ պահուածա պահու
լորմագ Քինցացնուածա տոտոցայլու սացնու
արսաս դա մնովնելործաս. ռոր ագամունու
յերտմանցութիւն ցալզաւ ու օդյուրագ, ալծատ, ամ
ցարուց սպարցուն ու կացանուածա. դա “Հա
երեմալնեց ցալզաւ ու կացանուածա”, ռոմե-
լունաց քայլ ու կացանուածա, տոտչուս, ացյուր-
եածն ամ երկուցս, մացրամ մտացարուս, ռոմ
րազմաց պահուածա.

როგორც ვხედავთ, ავტორი არა მარტო თავის სამყაროს ქმნის, სხვასაც ეხმარება სამყაროს შექმნაში, ბინებრივია, ფერადოვნებით ისინი მკვეთრად განსხვავდებიან ერთმანეთისგან, მაგრამ მთავარია, რომ შემოქმედის როლის თამაში და ახალი ტექსტის შექმნა სასიამოვნო და აზარტული პროცესია.

P.S. ଏହି ଗତାଵାଦିନକୁ ପାଇଁ ଜୀବନରେ କମାନ୍ଦିଲ୍ କମାନ୍ଦିଲ୍ କମାନ୍ଦିଲ୍

ხმაურიანად მოვედი.
ჩემი წამზომი — შენი მაჯა.
დღო — გრაგნილად შემოვიხვიე.
საძმე უსაფრთხოდ,
 შენს სანგარში ჩამომაჯინე
და დამითვალე გულის არა,
 სკრინთვის სახშირუ.

ნყაროს ნყალს სვამენ აქ ღრუბლები.
პეშვებით დიდი.

რღვევაა, ჩემო.

ორმოები ზვავით მეგსება.

როგორც ჩვენ - თითებს,

ისე ცვლიან მოლოდინს მთები

ამ მოქუფრული, შიშჩამდგარი
გათენებიდან

და ხერხემალზე გადათვლილი
მალები, ვითომ

ერთმანეთისთვის მონიშნული
საზვერებები,

თოფის ხმას ისე გაურბიან,
თითქოს ლულიდან

სიკვდილი არა, უჩვენობა

ნაწვიმარი სეზონებიდან
ჩემი დუმილი – ან ბრალდება.
ერთი ატომით მეტი,
ანდა მცირე სიცოცხლე.
ერთხელ, იცოდე ჩემი
სუნთქვა დაგბრალდება და
პირგახსილ სევდას ვერასოდეს
ვერ შეიხორციებ.

თვალებახვეულს შემიძლია
არ მეშინოდეს.
რღვევაა, ჩემო.
ფეხვეშ მიწა ისე რბილია,
პლასტელინით ამეკრო
და თავადვე ვძერნავ,
ჩვენი გვამებით ამოვსებულ
გამოქვაბულებს,
სადაც ეს მუნჯი მოლოდინი
ჭრაქივით ბუუტავს,
გარეთ ქარები მოგონებებს
კვლავ აქაფებენ.
შენ სულ გგონია, რომ ტერჯებით
ჩამითრევს მიწა
მე კვლავ ვაცილებ შიშველ ტერჯებს
პირგახსნილ დღეებს
...
ხელებგაშლილი.
რღვევაა, ჩემო.

